

Kinderopvang Princenpark

Pedagogisch Beleidsplan
Versie 2.0

Inleiding

Mijn naam is Annemarie Priem, geboren in 1958. Ik ben mijn loopbaan begonnen als directiesecretaresse bij Dun & Bradstreet B.V. te Rotterdam. Omdat ik heel veel interesse had in de opleiding van internationaal secretaresse ESA (European Secretarial Academy Schoevers) ben ik deze na een jaar gewerkt te hebben, gaan volgen. Na het afronden van deze opleiding had ik het plan om ambassade secretaresse te worden in Chili.

Op dat moment kwam ik de vader van mijn dochters tegen. Hij was de moeite waard om in Nederland te blijven.

Samen hebben we drie dochters, geboren in 1990, 1993 en 1996.

Omdat Chili niet door ging, moest ik op zoek naar een nieuwe uitdaging. Het leek mij wel leuk croupier te worden bij de Nationale Stichting Casinospelen. Ik heb daar gesolliciteerd en ben aangenomen. Mijn carrière bij de Nationale Stichting Casinospelen is begonnen als croupier in het oudste casino van Nederland: Casino Zandvoort.

Dertig jaar heb ik gewerkt bij Holland Casino; de laatste twintig jaar in een leidinggevende functie in Holland Casino Breda. Door een reorganisatie was ik genoodzaakt mijn loopbaan op een andere manier voort te zetten.

Op dat moment kwam het gastouderschap op mijn weg. Ik heb mijn diploma behaald op 27 augustus 2010 te Dordrecht. Daarnaast ben ik in het bezit van EHBO en VOG (Verklaring Omtrent Gedrag). Na het behalen van mijn Sociaal Pedagogisch Werker 3 (2012), heb ik Gespecialiseerd Pedagogisch Medewerker 4 kinderopvang (2017) behaald. Verder zoek ik verbreding en verdieping via diverse opleidingen en trainingen op het gebied van (jonge) kinderen.

Kinderopvang Princenpark vangt kinderen op, regulier en indien gewenst flexibel: van 06:00 – 24:00 uur, 7 dagen in de week, 365 dagen per jaar. Kinderopvang Princenpark biedt voor iedere opvangvraag een oplossing. Het werken met kinderen vind ik heel uitdagend omdat ieder kind verschillend is met haar of zijn bijzondere eigen kenmerken. Daarom heb ik als slogan: “Worden wie je bent”. Ik wil de kinderen graag helpen te worden wie ze zijn.

Sinds ik als gastouder gestart ben in 2010 had ik de wens ooit een kinderdagverblijf te beginnen. Door het grote aantal aanvragen die ik niet altijd kon plaatsen en de mogelijkheid dat er een mooie geschikte ruimte te huur kwam in de buurt, heb ik eind 2017 besloten de stap te wagen en een eigen kinderdagverblijf te beginnen. Het kinderdagverblijf is geopend op 1 mei 2018.

De groep kinderen die ik opving als gastouder bestond uit 8 kinderen flexibele en 4 kinderen vaste dagopvang. Voor de VSO/BSO opvang had ik 9 kinderen flexibel en 1 kind vaste VSO-opvang. Op basis van het kind aantal zijn we gestart met een verticale groep (maximaal 12 kinderen tegelijkertijd). Inmiddels is de VSO/BSO gestopt.

Bij de start in 2018 stond ik zelf op de groep als beroepskracht samen met één pedagogisch medewerker. Voor de vaste kinderen werd voldaan aan de eis van vaste gezichten op de groep. Wij streven ernaar ook voor de flexibele opvang met vaste gezichten te werken.

Op dit moment zijn er 5 vaste medewerkers die werken op vaste dagen. Ikzelf houd mij bezig met de dagelijkse gang van zaken. Ook sta ik regelmatig op de groep. Als het noodzakelijk is wordt van tijd tot tijd een gekwalificeerde invaller ingezet. Wij streven hierbij zoveel mogelijk dezelfde invaller in te zetten

Voor u ligt het pedagogisch beleidsplan van Kinderopvang Princenpark flexibele kinderopvang Princenhage. Kinderopvang Princenpark is gevestigd aan de Princentuin 3 te Breda, in de wijk Princenhage.

De functie van het pedagogisch beleidsplan is herkenbaarheid scheppen voor buitenstaanders, met name ouders, gemeente Breda en GGD. Het plan kan ouders de informatie geven die nodig is om tot een bewuste keuze te komen met betrekking tot kinderopvang. Tevens is het pedagogisch beleidsplan een belangrijke leidraad voor het handelen van de pedagogisch medewerkers. Het pedagogisch beleidsplan van Kinderopvang Princenpark geeft inzicht in het hoe en waarom van de visie en hoe deze is vertaald en terug te zien is in de dagelijkse praktijk. Het maakt het opvoedkundig handelen binnen de muren van Kinderopvang Princenpark zichtbaar en toetsbaar.

Dit pedagogisch beleidsplan onderschrijft de kijk op opvoeden en opgroeien vanuit de visie van Emmi Pikler en Rudolf Steiner. Beide visies worden verder toegelicht in het hoofdstuk over de visie van de organisatie. Een passende tekst bij beide visies is;

*Voor alles wat er gebeurt is er een uur, een tijd voor alles wat er is onder de hemel. Er is een tijd om te baren en een tijd om te sterven, een tijd om te planten en een tijd om te rooien.
(Prediker 3:1-15)*

Vrij vertaald naar nu:

Het brein van het jonge kind is als een computer in wording. De hardware van die computer wordt tussen nul en zes jaar opgebouwd. De hardware bestaat uit het vermogen tot aandachtig kijken en luisteren. Verder wordt het spraakvermogen geactiveerd en wordt een geheugen opgebouwd. Bovendien bestaat de hardware uit motorische vaardigheden die het mogelijk maken om de complexe vaardigheden van sporten en schrijven te kunnen uitvoeren. Pas als het kind de hardware heeft opgebouwd – vroeger heette dat schoolrijpheid- kan aan de installatie van de softwarepakketten worden begonnen, zoals lezen, rekenen, aardrijkskunde, geschiedenis..., kortom alle schoolvakken. Wanneer de software wordt geïnstalleerd voordat de hardware zich goed heeft kunnen vestigen loopt de computer voortdurend vast... (Sieneke Goorhuis-Brouwer).

Inhoud

INLEIDING	2
HOOFSTUK 1: KINDEROPVANG PRINCENPARK	5
1.1 KINDEROPVANG PRINCENPARK	5
1.2 VISIE	5
1.2.1 VISIE EMMI PIKLER VOOR DE OPVANG VAN DE BABY'S	6
1.2.2 VISIE RUDOLF STEINER VOOR DE PEUTERS	6
HOOFDSTUK 2: KINDEREN LATEN GROEIEN VANUIT BASISVEILIGHEID, VERTROUWEN EN KENNIS...	7
2.1 EMOTIONELE VEILIGHEID	8
2.1.1 SENSITIEVE RESPONSIVITEIT	8
2.1.2 STRUCTUUR BIJEDEN EN GRENZEN STELLEN	9
2.1.3 RESPECT VOOR DE AUTONOMIE	12
2.1.4 PRATEN EN UITLEGGEN.....	13
2.1.5 VASTE GEZICHTEN	13
2.1.6 MENTORSCHAP	14
2.1.7 WENNEN.....	15
2.2 HET BEVORDEREN VAN PERSOONLIJKE COMPETENTIES	15
2.2.1 MOTORISCHE VAARDIGHEDEN	16
2.2.2 CREATIEVE VAARDIGHEDEN	17
2.2.3 COGNITIEVE VAARDIGHEDEN	19
2.2.4 TAALVAARDIGHEDEN	20
2.2.5 ACTIVITEITEN BIJ KINDEROPVANG PRINCENPARK	24
2.2.6 ONTWIKKELINGSSTIMULERING	24
2.3 HET BEVORDEREN VAN SOCIALE COMPETENTIES	26
2.3.1 SAMENSPEL	26
2.3.2 CONFLICTEN IN SAMENSPEL	28
2.3.3 INTERACTIES TUSSEN KINDEREN ONDERLING ONDERSTEUNEN.....	28
2.4 SOCIALISATIE DOOR OVERDRACHT VAN WAARDEN EN NORMEN	29
2.4.1 EETBELEID.....	30
2.5 WAARNEMEN VAN DE ONTWIKKELING	32
2.5.1 OBSERVEREN EN OUDERGESPREKKEN.....	32
2.5.2 OVERDRACHT NAAR SCHOOL	32
2.5.3 OMGANG MET BIJZONDERHEDEN IN DE ONTWIKKELING	33
HOOFDSTUK 3 NANNY 24/7 INFORMATIE VOOR OUDER EN KIND	35
3.1 STAMGROEPEN	35
3.1.1 STAMGROEPEN	35
3.1.2 VERLATEN VAN DE STAMGROEP.....	36
3.1.3 SAMENVOEGEN	37
3.2 DAGINDELING	38
3.2.1 DAGINDELING.....	38
3.2.3 VOEDINGSBELEID	39
3.3 PLAATSINGSBELEID	40

3.4 DIENSTEN, EXTRA DAGEN EN RUILDAGEN.....	40
3.4.1 EXTRA DAGEN EN RUILDAGEN	40
3.4.2 FLEXIBELE OPVANG	40
3.4.3 OPVANG OP VASTE DAGEN	41
3.5 OPENINGSTIJDEN EN SLUITINGSDAGEN	41
3.7 KLACHTENREGELING	42
HOOFDSTUK 4: WET KINDEROPVANG	43
4.1 DRIE-UURS REGELING	43
4.2 INZET STAGIAIRES EN VRIJWILLIGERS.....	45
4.2.1 STAGIAIRES	45
4.2.2 VRIJWILLIGERS.....	48
4.3 PERSONEEL EN ONDERSTEUNING ANDERE VOLWASSENEN.....	48
4.3.1 PEDAGOGISCH MEDEWERKERS	48
4.3.2 EXTERNE ADVISEUR	49
4.3.3 BELEIDSMEDEWERKER EN COACH	49
4.3.4 HOUDER/LEIDINGGEVENDE.....	49
4.3.5 GROEPSHULP	50
4.4 BEROEPSKRACHT KIND- RATIO	50
4.5 BELEID VEILIGHEID EN GEZONDHEID	51
4.5.1 VIER OGEN PRINCIPE.....	51
4.5.2 ACHTERWACHTREGELING	51
4.5.3 MELDCODE KINDERMISHANDELING.....	51

Hoofstuk 1: Kinderopvang Princenpark

1.1 Kinderopvang Princenpark

Kinderopvang Princenpark is een kleinschalig particulier kinderdagverblijf en is gestart op 1 mei 2018. Wij bieden opvang aan ca. 40 kinderen die wisselend op de opvang aanwezig zijn.

Kinderopvang Princenpark heeft zich tot doel gesteld een veilige, vertrouwde, sfeervolle en huiselijke opvangsituatie aan te bieden in een prettige omgeving.

Kinderopvang Princenpark wil kinderen opvang bieden als een “tweede thuis”, waar ze zich geliefd en volledig op hun gemak voelen en rust, vertrouwen en ontspanning vinden. Alle aandacht wordt aan hen besteed. Dit gebeurt in huiselijk ingerichte ruimtes en met zorg gekozen medewerkers.

Deze medewerkers (het team) zorgen ervoor dat de kinderen krijgen wat zij nodig hebben.

Pas als het kind zich veilig en geborgen voelt, kan het zich optimaal ontwikkelen.

Bij Kinderopvang Princenpark is verzorging belangrijk: eten, drinken, verschoond worden, naar buiten gaan, spelen en liedjes zingen.

Het werken vanuit een kleinschalige opvang geeft Kinderopvang Princenpark de ruimte om de ontwikkeling en behoefte van elk kind te zien en daarop in te spelen.

Kinderopvang Princenpark heeft een vast ritme in de dag; de dagindeling. Er gelden concrete afspraken en duidelijke regels die ervoor zorgen dat de kinderen zich veilig, vertrouwd en omhuld voelen en zich optimaal binnen hun eigen mogelijkheden kunnen ontwikkelen.

Kinderopvang Princenpark heeft gekozen voor verticale groepen. In verticale groepen kunnen kinderen van elkaar leren door het samen zijn en kunnen broertjes en zusjes geplaatst worden wat de overgang tussen thuis en kinderdagverblijf zo klein mogelijk maakt.

Een thuisgevoel ontstaat door het bieden van een rustige, huiselijke en vriendelijke omgeving en het werken met een kleine groep.

Zo kunnen kinderen van verschillende leeftijden leren omgaan met elkaar en van elkaar genieten.

Pedagogische medewerkers moeten in ieder geval voldoen aan de minimumeisen van MBO3.

Vanaf 1 januari 2025 geldt ook volgens de Wet IKK dat de pedagogische medewerkers mondelinge taalvaardigheid moeten hebben op niveau 3F/B2.

Ook moeten medewerkers die met baby's werken een IKK erkende babyscholing gevolgd hebben.

Het belangrijkste is dat de medewerker de visie van Kinderopvang Princenpark onderschrijft en bereid is de noodzakelijke geachte bijscholing te volgen.

Het is noodzakelijk dat alle medewerkers het kinder-EHBO-certificaat en een BHV-certificaat halen.

Vanuit de wet kinderopvang is het noodzakelijk dat de medewerker in het bezit is van een VOG met een Continue screening. Vanaf 1 maart 2018 is het personenregister kinderopvang van kracht en koppelt Kinderopvang Princenpark alle vaste medewerkers met e-Herkenning aan onze organisatie.

Bij Kinderopvang Princenpark is de voertaal Nederlands. Van alle medewerkers wordt verwacht dat zij algemeen beschaafd Nederlands spreken met de kinderen.

1.2 Visie

Kinderopvang Princenpark laat zich inspireren door de visie van Emmi Pikler bij het opvangen van de baby's en dreumesen en door Rudolf Steiner bij het opvangen van de peuters. Kinderopvang Princenpark vindt het belangrijk dat kinderen de ruimte krijgen en dat pedagogisch medewerkers

deze ruimte aan hen geven, kinderen mogen zijn wie ze willen zijn en er is veel aandacht voor de ontwikkeling van de eigen persoonlijkheid van het kind. Het kind wordt dan ook gerespecteerd in zijn eigenheid, de manier waarop het zich ontwikkelt wordt gezien als een uiting van hun eigen weg.

1.2.1 Visie Emmi Pikler voor de opvang van de baby's

In het pedagogisch handelen richting de baby's laten wij ons vooral inspireren door Emmi Pikler. De visie voor wat betreft de baby's luidt:

“Een kind dat iets bereikt door zelfstandig te experimenteren, verwerft een heel andere kennis dan een kind dat een kant en klare oplossing krijgt aangeboden” (Emmi Pikler)

Emmi Pikler was een Hongaars-Oostenrijkse kinderarts. Zij ging ervan uit dat kinderen zich het beste ontwikkelen als de ontwikkeling een natuurlijk verloop krijgt. Zij stelde dat wanneer kinderen ontdekken en leren in hun eigen tempo - zonder hulp en stimulans van een volwassene - ze beter leren zitten, staan, praten en denken. Pikler hechtte veel waarde aan het observeren van de baby, want dan kunnen we te weten komen wat hij ons wil vertellen. Haar visie heeft zich bewezen o.a. in de opvoeding van haar eigen dochter en daarnaast in de opvoeding van kinderen in een weeshuis. Vrije beweging, vrij spel en een respectvolle verzorging zijn de sleutelwoorden in de visie van Emmi Pikler.

Veel van haar visie passen wij toe bij de baby's. We laten baby's zich ontwikkelen vanuit hun eigen natuurlijke ontwikkelingspatroon en de eigenheid van het kind. We respecteren hun eigen ritme en beperken hen zo min mogelijk in hun bewegingsvrijheid door de baby te volgen en een optimale omgeving te creëren afgestemd op het ontwikkelingsstadium en de behoefte van de baby. De optimale omgeving vanuit de visie van Pikler is een omgeving met zo min mogelijk prikkels in de vorm van kleuren en beelden. Zo wordt er bijvoorbeeld geen gebruik gemaakt van mobiele tv's boven de box, om zo een prikkelarme omgeving te creëren. De speelruimte van de baby's is afgescheiden door gebruik te maken van een grondbox. De baby's gaan zelf in alle rust op ontdekkingsreis en krijgen daarbij de tijd om te doen wat ze zelf willen. De pedagogisch medewerkers zijn op de achtergrond aanwezig, zichtbaar en/of hoorbaar voor het kind.

Voor het vergroten van de bewegingsvrijheid leggen wij baby's zo min mogelijk in een wippen en zo veel mogelijk op een mat op de grond, waardoor ze voldoende bewegingsvrijheid ervaren. De baby's worden op een mat gelegd op de rug met rondom gemakkelijk te grijpen speeltjes. Het speelgoed op de groep is zo eenvoudig mogelijk, zodat de baby zelf ontdekt wat hij ermee kan. We verzorgen alle kinderen op een persoonlijke en aandachtige manier. Als een kind de kans krijgt een actieve deelnemer te zijn in zijn eigen verzorging - in plaats van een passieve ontvanger - vergroot dit zijn gevoel van autonomie en zelfvertrouwen.

De pedagogisch medewerkers verschonen het kind in alle rust en maken tijd voor het kind, ze staan open voor de behoeften van de baby. Door de aandacht die de pedagogisch medewerker heeft voor de baby tijdens de verzorgingsmomenten, laadt de baby de batterij weer op en kan er daarna emotioneel weer tegen.

1.2.2 Visie Rudolf Steiner voor de peuters

Voor wat betreft het pedagogisch handelen richting de peuters laat Kinderopvang Princenpark zich vooral inspireren door de visie van Rudolf Steiner; de antroposofie.

“Opvoeden is het ontsluiten van een raadsel:

Wie ben jij en wat wil jij en wat kan ik voor je doen om je daarbij te helpen?"

De antroposofie is onlosmakelijk verbonden met de filosoof Rudolf Steiner (1861 – 1925). Hij was een Oostenrijkse filosoof, schrijver, architect en pedagoog. Hij is bekend geworden als grondlegger van de antroposofie en haar praktische toepassingen.

Antroposofie is te omschrijven als: het je bewust willen worden van wat "mens-zijn" is, het gaat om 'Worden wie je bent'. Het woord is ontleend aan twee Griekse woorden: antropos (mens) en sofia (wijsheid). Rudolf Steiner is een naam die onlosmakelijk is verbonden met het vrije school onderwijs in Nederland, waarbij aandacht is voor het werken met het hoofd (denken), hart(voelen) en handen(willen). Het woord "vrij" slaat niet op het vrij laten van het kind, maar er wordt mee bedoeld: de pedagogische visie in vrijheid kunnen realiseren.

Antroposofie vindt haar toepassing in verschillende maatschappelijke instellingen in Nederland waaronder op het gebied van de pedagogiek. Deze manier van opvoeden gaat ervan uit dat een kind geen onbeschreven blad is, maar iemand die ergens vandaan komt en op weg is ergens naartoe. Wat het kind de wereld te bieden heeft en wat het nog wil leren is in aanleg aanwezig. Het kind wordt dan ook gerespecteerd in zijn eigenheid, de manier waarop het zich ontwikkelt wordt gezien als een uiting van hun eigen weg. Doordat de eigenheid wordt gerespecteerd krijgen ze vertrouwen mee.

"De vraag is niet, wat de mens moet kunnen en weten teneinde zich in de bestaande sociale orde te kunnen voegen; maar wel, wat er in aanleg in de mens aanwezig is en in hem ontwikkeld kan worden. Pas dan kan de opgroeiende generatie, de maatschappij steeds opnieuw met nieuwe krachten verrijken".
(Rudolf Steiner)

De antroposofische visie passen wij toe bij de dreumesen en peuters.

Rust, ritme en ruimte zijn belangrijke steekwoorden voor ons pedagogisch handelen. Er wordt zo veel mogelijk gebruik gemaakt van natuurlijke materialen. Het speelgoed is zo veel mogelijk van hout of textiel en het eten zo veel mogelijk biologisch.

We volgen de natuur, seizoenen en jaarfeesten. Om de seizoenen te leren kennen spelen kinderen veel buiten. De omgeving spreekt de fantasie van het kind aan, dit biedt het kind de ruimte voor originaliteit en beweeglijkheid.

Er is veel aandacht voor vrijspel waarbij kinderen ongedwongen kunnen spelen en er wordt echt gekeken naar het individuele kind en zijn behoeften en van daaruit gehandeld door de pedagogisch medewerker.

Hoofdstuk 2: Kinderen laten groeien vanuit basisveiligheid, vertrouwen en kennis

Om verantwoorde kinderopvang te kunnen bieden, stelt de Wet Kinderopvang een aantal belangrijke voorwaarden.

Kinderopvang Princenpark draagt dan ook bij aan onderstaande voorwaarden:

- Het bieden van fysieke en emotionele veiligheid
- Het bevorderen van persoonlijke competenties
- Het bevorderen van sociale competenties

- Socialisatie door overdracht van waarden en normen

Om deze voorwaarden te realiseren is het van belang dat pedagogisch medewerkers handelen vanuit zes interactievaardigheden die samenhangen met de voorwaarden die de Wet Kinderopvang stelt. De zes interactievaardigheden zullen hieronder verder worden toegelicht: het bieden van sensitieve responsiviteit, het bieden van structuur en het stellen van grenzen, de respect voor de autonomie en het praten en uitleggen zullen in het hoofdstuk over emotionele veiligheid worden toegelicht, de ontwikkelingsstimulering wordt toegelicht in het hoofdstuk over de persoonlijke competentie en het ondersteunen van de interacties tussen kinderen onderling komen aan bod in het hoofdstuk over sociale competentie.

2.1 Emotionele veiligheid

Het bieden van veiligheid is voor kinderen een basisbehoefte. Kinderen moeten zich veilig voelen om zich te kunnen ontwikkelen. Als een kind zich niet veilig voelt staat het niet open voor contact met zijn omgeving, het aanbod of het leren van vaardigheden. Veiligheid berust op twee pijlers: het vertrouwen in de ander en daardoor ook het vertrouwen in jezelf. Als het vertrouwen in de wereld aanwezig is, durft het kind ook stappen te ondernemen om zichzelf en de wereld om zich heen verder te ontdekken. Door deze ontdekkingen en ervaringen in het spel, leert en ontwikkelt het kind zich op allerlei ontwikkelingsgebieden. Kinderopvang Princenpark wil kinderen een ongedwongen sfeer bieden op basis van rust, vaste rituelen, ritme en regels, zodat kinderen weten waar ze aan toe zijn. Persoonlijk contact met vaste pedagogisch medewerkers, een vertrouwde omgeving en de aanwezigheid van bekende kinderen dragen bij tot het verkrijgen van een veilig gevoel.

2.1.1 Sensitieve responsiviteit

Binnen sensitieve responsiviteit staan liefde en begrip, bijvoorbeeld voor de emotie(s) van kinderen centraal. Met deze interactievaardigheid bedoelen we dat pedagogisch medewerkers liefde uitstralen, en ondersteunend en begripvol aanwezig zijn. Zij hebben oog voor het welzijn van de kinderen en de signalen die zij afgeven, en reageren hier op een juiste en invoelende manier op, met volledige aandacht voor het kind. Hierdoor voelt het kind zich begrepen, geaccepteerd en veilig.

Bij Kinderopvang Princenpark benaderen wij kinderen vanuit sensitieve responsiviteit op de volgende manieren:

- De pedagogisch medewerker geeft de kinderen de volle aandacht bij verzorgingsmomenten, zoals bijvoorbeeld tijdens verschonen. Dit is hét moment om de zorg en aandacht bij het kind te hebben, waardoor het kind emotioneel weer oplaadt, waardoor het kind erna rustig kan gaan slapen of zelfstandig en geïnteresseerd kan spelen.
- De pedagogisch medewerker praat tijdens het verschonen veel tegen het kind en zorgt ervoor dat zij haar handelingen rustig uitvoert, om er zo voor te zorgen dat het kind zich mentaal en fysiek op de handelingen kan voorbereiden. Ze gaat bij het verschonen zo veel mogelijk mee in de bewegingen van de baby en kijkt naar de mimiek van het kind en luistert naar de geluiden die het kind maakt. Hier reageert ze vervolgens adequaat op.
- De pedagogisch medewerker noemt de kinderen altijd bij naam, om zo ook de eigen persoonlijkheid kenbaar te maken aan het kind.
- De pedagogisch medewerker begroet alle kinderen individueel bij binnenkomst en vertrek, om de aandacht hiermee even op het kind te vestigen en echt even het contact aan te gaan. Uiteraard kijken de pedagogisch medewerkers hierbij naar de individuele behoefte van het

- kind; mocht het kind geen behoefte hebben aan contact op het moment van binnenkomst, dan hoeft dat niet.
- De pedagogisch medewerker laat duidelijk merken dat gevoelens er mogen zijn; Kinderen mogen even op schoot komen zitten als ze verdrietig zijn of kinderen krijgen de ruimte om boos te zijn.
  - De pedagogisch medewerker ziet de behoefte van het kind, benoemt deze en vraagt aan het kind of dit juist is en reageert hier passend op. Aan de behoeftes van kinderen wordt zoveel mogelijk tegemoetgekomen. Wanneer aan een behoefte niet tegemoetgekomen kan worden dan wordt er uitgelegd waarom dit niet mogelijk is. Bijvoorbeeld als kinderen een plannetje hebben bedacht, maar het is ook tijd om te gaan eten, geeft de pedagogisch medewerker aan dat het op dat moment niet uitkomt, omdat het eten al klaar staat op de tafel en het brood anders oud wordt, maar dat er op een later moment wel ruimte is voor het plannetje.
  - De pedagogisch medewerker volgt de contactstappen bij interacties met het kind, met name de verzorgingsmomenten zijn de uitgelezen momenten om dit contact met aandacht aan te gaan. De contactstappen die zij achtereenvolgens samen met het kind doorloopt zijn: jij of het kind maakt contact, vervolgens wacht je de reactie van het kind af (als jij contact maakt), ontvangen van de reacties (door kijken, glimlachen, knikken), neutraal of positief benoemen wat je ziet en hoort, iets toevoegen in het contact, luisteren naar reactie van het kind, afsluiten van het contact.

2.1.2 Structuur bieden en grenzen stellen

Iedere dag komen vaste ritmes, gewoontes en rituelen terug, een herkenning voor de kinderen die zo rust ervaren en zich veilig en geborgen voelen. Rust en ritme zijn belangrijke peilers binnen de visie van Kinderopvang Princenpark. Ook bij het ritme is de beweging belangrijk, bijvoorbeeld door voldoende momenten van in- en ontspanning in te bouwen gedurende de dag, kunnen kinderen na de inspanning van het spel weer even bijkomen gedurende de ontspanning (rust). Een duidelijk ritme biedt kinderen houvast, veiligheid en herkenning en versterkt het geheugen.

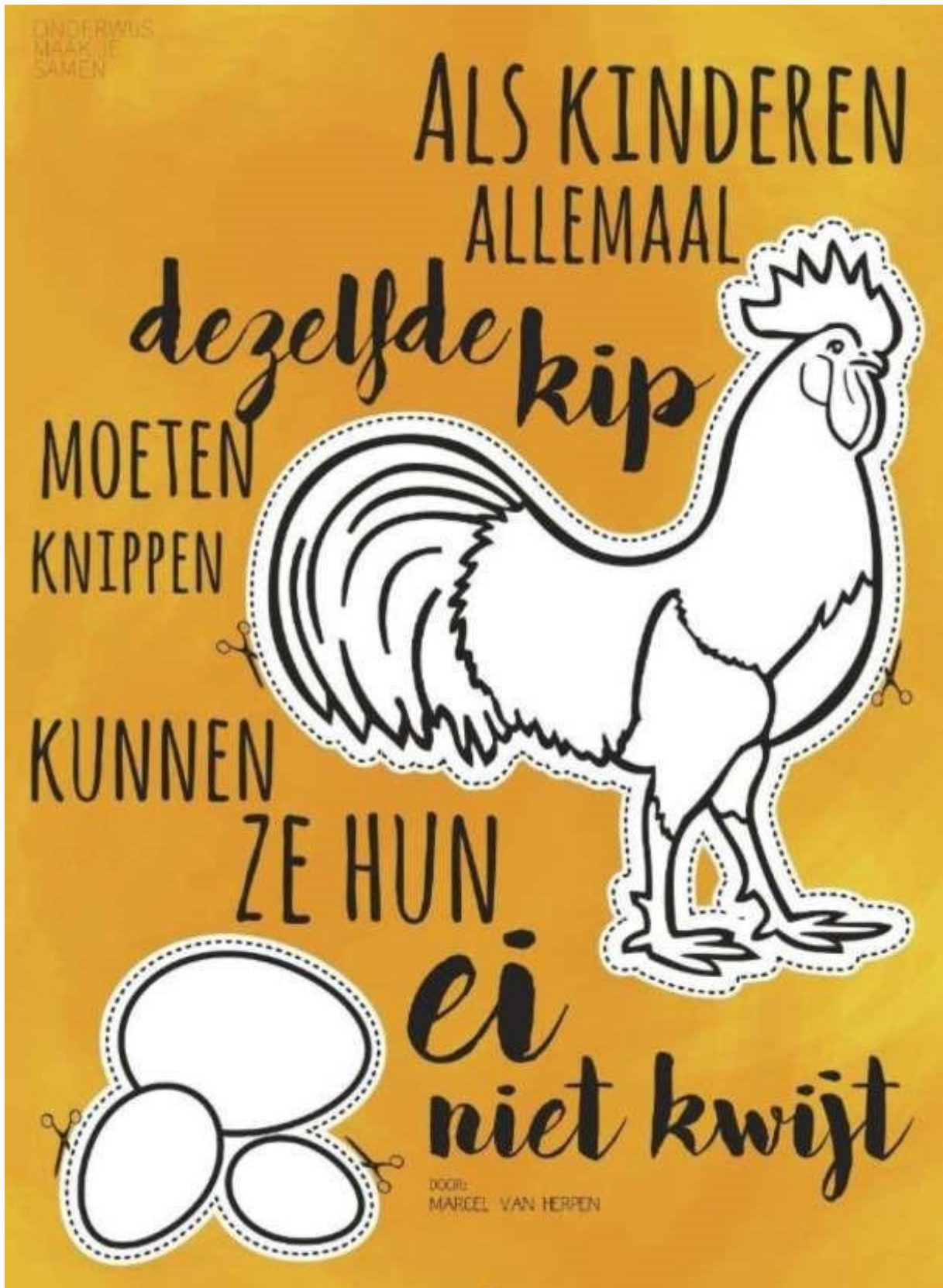
Door het bieden van duidelijke grenzen aan de kinderen, krijgen kinderen duidelijkheid in wat er van hen verwacht wordt en weten zij vervolgens waar ze aan toe zijn.

Bij kinderopvang Kinderopvang Princenpark bieden wij kinderen structuur en grenzen aan op de volgende manier:

- De pedagogisch medewerkers volgen een duidelijke dagindeling die past bij het ritme van de kinderen. Bij het volgen van dit ritme is rust ook belangrijk, het inademen (zoals het vrije spel) en uitademen (rustige momenten aan tafel) komt terug in het dagritme, zo is er een afwisseling tussen inspanning en ontspanning. Het ritme van de dag is altijd herkenbaar voor de kinderen, omdat steeds dezelfde stappen worden doorlopen.

- De pedagogisch medewerker maakt de overgang voor de kinderen duidelijk door deze van tevoren aan te kondigen en hen mee te nemen in de volgende stap in het dagritme. Door het laten rinkelen van een belletje bijvoorbeeld; we gaan zo eten, dus we gaan nu opruimen, waardoor kinderen op een vriendelijke manier duidelijk wordt gemaakt wat er van hen wordt verwacht.
- Er wordt gebruik gemaakt van rituelen en er zijn vaste gewoontes, het dagritme is niet star maar beweegt mee. De pedagogisch medewerkers volgen de natuur, seizoenen en jaarfeesten samen met de kinderen. Jaarfeesten zijn bijzondere momenten waarbij met aandacht verbinding wordt gezocht met de natuur, de mensen om je heen en met je oorsprong en de toekomst. Door het vieren van deze feesten wordt het gevoelsleven van het kind versterkt.
- De pedagogisch medewerker stelt grenzen door positieve gedragsaanwijzingen te geven en uit te leggen waarom bepaalde regels gelden, ook bij grensoverschrijdend gedrag geeft zij een positieve gedragsaanwijzing. ○ De pedagogisch medewerkers laten in hun eigen gedrag zien wat ze ook verlangen van de kinderen, zo leggen we de blokken in de mand bij het opruimen in plaats van ze te gooien en nemen we een kind bij de hand om hem of haar ergens naartoe te leiden. De handelingen van de pedagogisch medewerker zijn hierbij zo veel mogelijk nabootsingswaardig, dus zien er zo uit dat als kinderen nabootsen (wat vooral peuters veelal doen), het voorbeeldgedrag daarin naar voren komt. Hierbij valt te denken aan een houding waarbij de pedagogisch medewerker bijvoorbeeld met respect met materialen omgaat, zoals rustig een pop in het poppenbedje neerleggen. ○ Het kan voorkomen dat we een kind een time-out geven door hem of haar even uit de situatie te halen en in alle rust even te laten nadenken en daarna een gesprekje met het kind te voeren, waarbij het belangrijk is dat we hierbij op een gelijkwaardige manier met het kind in gesprek gaan.

2.1.3 Respect voor de autonomie

Bij Kinderopvang Princenpark mag elk kind zichzelf zijn, het kind mag worden wie het is, met zijn eigen karakter, talenten en voorkeuren. De individuele ontwikkeling van het kind staat centraal, waarbij het belangrijk is om te focussen op wie het kind is in plaats van wat het kan of wat de maatschappij verwacht. Door kinderen vrijuit te laten experimenteren en ontdekken in hun eigen tempo, krijgen zij de kans hun talenten en voorkeuren te onderzoeken.

Bij Kinderopvang Princenpark tonen wij respect voor de autonomie van de kinderen door:

- De pedagogisch medewerker zoekt naar een respectvolle manier van omgaan met de eigenheid van het kind, want ieder kind is uniek en beschikt over eigen talenten. Ze richten zich vooral op wie het kind is, in plaats van alleen maar te kijken naar wat het kind kan of wat de maatschappij verwacht.

- Kinderen worden gezien als individuen in de groep, hun eigenheid wordt gerespecteerd. De manier waarop ze zich ontwikkelen wordt gezien als een ontwikkeling van hun eigen weg in plaats van te moeten voldoen aan wat de maatschappij verwacht.
- Er is veel aandacht voor vrijspel waarbij kinderen ongedwongen kunnen spelen en er wordt echt gekeken naar het individuele kind en zijn behoeften en van daaruit gehandeld door de pedagogisch medewerker.
- De pedagogisch medewerker kondigt het aan als zij een kind gaat aanraken of oppakken en heeft hierbij respect voor de lichamelijke autonomie. Ook raakt zij kinderen op een zorgvuldige manier aan en geeft ze het kind bewegingsvrijheid. ○ De pedagogisch medewerker houdt rekening met het tempo van het kind, bijvoorbeeld tijdens de verschoningsmomenten; Door rekening te houden met het tempo van het kind, het kind bewegingsvrijheid te geven en te vertellen wat er gaat gebeuren, kan het kind zich mentaal en fysiek op de handeling voorbereiden (anticiperen), Later zal hij meedoen (participeren) en is er werkelijk sprake van samenwerking (coöpereren) ○ De pedagogisch medewerker geeft het kind de ruimte om keuzes te maken; Het kind kan bijvoorbeeld zelf bepalen hoeveel het eet en in welke tempo het eet en wanneer het klaar is om weer van tafel te gaan.
- De pedagogisch medewerkers zetten de baby's zo min mogelijk in een wippen. Zij geven de ruimte voor voldoende bewegingsvrijheid door ze altijd op hun rug te leggen op de Emmi Pikler mat op de grond.
- De pedagogisch medewerker laat kinderen zelf onderzoeken of iets uitproberen op hun eigen manier. Het kind mag zijn/haar eigen tempo en initiatief volgen en krijgt de ruimte om zijn/haar eigen gang te gaan. De pedagogisch medewerker is op de achtergrond aanwezig, het kind krijgt hierdoor de mogelijkheid om uit zichzelf te bewegen en te spelen in plaats van dat de pedagogisch medewerker hem/haar voortdurend bezighoudt, helpt, stimuleert of complimenten geeft.
- De pedagogisch medewerker verrijkt alleen het spel, bijvoorbeeld door te verwoorden wat ze ziet of door te ondersteunen/grenzen te stellen, nieuwe impulsen zoals materialen toe te voegen, maar speelt niet mee. (zie ook hoofdstuk over vrijspel) Zelf spelen zorgt voor een gevoel van zelfbewustzijn, het kind kan zelf bepalen waarmee het speelt en hoelang en leert zelf de eigenschappen van voorwerpen kennen.
- De pedagogisch medewerker volgt de initiatieven van het kind en stimuleert kinderen tot het uitvoeren van hun plannetjes. De materialen en mogelijkheden creëert de pedagogisch medewerker. Het kind gaat op ontdekkingstocht in de ruimte en krijgt daarmee alle vrijheid. Kinderen worden niet gepusht om te doen waar ze mogelijk nog niet aan toe zijn, ze mogen

op hun eigen tempo ontwikkelen. De baby mag zelf ontdekken wat hij met een voorwerp of speeltje kan, passief speelgoed maakt een actieve baby.

2.1.4 Praten en uitleggen

De pedagogisch medewerkers communiceren veel met de kinderen, vooral tijdens verzorgingsmomenten, waarin zij hen voorzien van uitleg en het handelen van zowel henzelf als dat van de kinderen benoemen. Op deze manier worden de omgeving en gebeurtenissen die zich hierin afspelen voorspelbaar voor de kinderen en kunnen zij een actieve deelnemer worden van de handelingen. Belangrijk hierbij is dat de pedagogisch medewerker mét het kind praat en niet tegen het kind.

Bij Kinderopvang Princenpark wordt deze interactievaardigheid concreet toegepast in de praktijk op de volgende manieren: ○ De pedagogisch medewerker moedigt kinderen aan hun gedachten, ideeën en gevoelens te verwoorden.

- De pedagogisch medewerker begeleidt dagelijkse situaties en handelingen met taal: ze legt uit wat er gaat gebeuren, benoemt wat ze ziet, zegt wat ze doet, benoemt wat het kind doet (bijvoorbeeld tijdens het verschonen benoemt zij hoe het kind reageert op wat er gebeurt). Als handelingen steeds in dezelfde volgorde gebeuren en een pedagogisch medewerker benoemt dit steeds, dan krijgt het kind steeds meer ‘grip’ op de wereld om zich heen (het wordt immers voorspelbaar). Hij kan hierdoor steeds meer mee gaan doen, bijvoorbeeld door vast een been op te tillen of zijn hand in de mouw te steken.
- De pedagogisch medewerkers praten veel met de kinderen tijdens verzorgingsmomenten, immers veel tegen het kind praten is erg belangrijk bij het verzorgen van de kinderen, aangezien verzorging altijd communicatie is. De pedagogisch medewerker leert hierdoor het kind kennen in wat het wil, prettig vindt en nodig heeft en het kind leert zichzelf en de volwassene kennen.
- De pedagogisch medewerker geeft het kind de gelegenheid zelf te bepalen waar het over wil praten, hiermee laten wij zien dat wij aandacht hebben voor het individuele kind en zijn of haar talenten en interesses. We zijn dan ook oprecht nieuwsgierig naar wat er in het kind omgaat. ○ De pedagogisch medewerker voert alledaagse gesprekjes met de kinderen: praat hierbij met en niet tegen de kinderen; stelt open en gesloten vragen, luistert actief (ook samenvatten en doorvragen), geeft de kinderen een actieve rol in het bewaken van een goed verloop van het gesprek en sluit gesprekjes af. Kinderen hebben een aandeel in de gesprekjes, ook omdat zij hiermee hun eigenheid kunnen laten zien en zichzelf leren uiten.
- Taal wordt op een speelse manier gebruikt door liedjes, rijmpjes, versjes, verhaaltjes, tafelspelletjes die passen bij de seizoenen. Liedjes worden 3 tot 4 keren gezongen, zodat het bij kinderen echt binnenkomt in hun hoofd en hart en door de bewegingen ook in hun handen. Na het fruitmoment wordt er altijd voorgelezen.
- Alle pedagogisch medewerkers spreken algemeen beschaafd Nederlands met de kinderen.

2.1.5 Vaste gezichten

Als een kind jonger is dan één jaar, zijn er maximaal twee vaste beroepskrachten die voor het kind zorgen. Eén van deze beroepskrachten is altijd aanwezig in de stamgroep van het kind. Als er meer dan drie beroepskrachten tegelijkertijd werken in de stamgroep, zijn er maximaal drie vaste beroepskrachten toegewezen aan een kind jonger dan één jaar. Als een kind één jaar of ouder is, zijn er maximaal drie vaste beroepskrachten die voor het kind zorgen. Eén van deze beroepskrachten is altijd aanwezig in de stamgroep van het kind. Als er meer dan drie beroepskrachten tegelijkertijd

werken in de stamgroep, zijn er maximaal vier vaste beroepskrachten toegewezen aan een kind van één jaar of ouder.

De vaste beroepskrachten werken op vaste dagen.

Er zijn twee uitzonderingen op het bovenstaande:

- Kinderen waarvan uit de overeenkomst blijkt dat er gebruik wordt gemaakt van dagopvang op wisselende dagen per week. In dat geval kan het zijn dat het kind niet gekoppeld wordt aan een vaste stamgroep, stamgroepruimte en vast aantal beroepskrachten.
- Als de ouder schriftelijke toestemming geeft dat hun kind voor een overeengekomen periode in een andere stamgroep dan de eigen stamgroep mag worden opgevangen. Dan kan er afgeweken worden van het aantal stamgroepen, stamgroepruimte en vaste aantal gekoppelde beroepskrachten.

Als Kinderopvang Princenpark het organisatorisch, na inspanning, toch niet voor elkaar krijgt om de vaste gezichten in te plannen, bijvoorbeeld wegens ziekte, vakantie of verlof van één of meerdere vaste beroepskrachten, kan er afgeweken worden van het aantal vaste beroepskrachten mits er aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan. Zo is er bijvoorbeeld een inspanning gedaan om te zorgen dat ziekte of vakantie wordt opgelost door het inzetten van vaste beroepskrachten op de groep en gaat het om een kortdurende periode van maximaal vier aaneengesloten weken. Daarnaast zijn er ten hoogste twee of drie vaste beroepskrachten beschikbaar als vast gezicht.

Er kan maximaal vier aaneengesloten weken afgeweken worden van het vaste-gezichtencriterium bij ziekte, vakantie of verlof. In een dergelijke situatie streeft Kinderopvang Princenpark ernaar om de emotionele veiligheid van de kinderen en stabiliteit op de groep zoveel mogelijk te waarborgen. Om dit te realiseren, wordt er eerst gezorgd voor vervanging door een andere vaste medewerker van dezelfde groep. Indien dit niet mogelijk is, wordt er gezocht naar een vertrouwde beroepskracht van een aangrenzende groep of een bekende invalkracht. Wanneer er geen vaste beroepskracht of bekende invalkracht in kan vallen, neemt Kinderopvang Princenpark de volgende maatregelen om de emotionele veiligheid en stabiliteit te waarborgen:

- Het dagritme is uitgewerkt en hangt op een zichtbare plek op de groep. Invallers zijn op deze manier snel op de hoogte van het dagritme.
- Informatie over de behoeften en eventuele bijzonderheden van de kinderen kan worden teruggevonden in het persoonlijke heen-en-weer schriftje of in het roze overdrachtsschrift in de Huiskamer. Relevante informatie kan gemakkelijk opgezocht worden, zodat de kinderen de juiste zorg en voldoende aandacht krijgen.
- Wanneer een (onbekende) invaller, samenwerkt met een vaste beroepskracht, wordt er zoveel mogelijk een duidelijke taakverdeling vastgesteld. De invalkracht zal zich gedurende de dag meer bezighouden met randzaken en ondersteunende taken, terwijl de vaste beroepskracht zich richt op de meer intieme verzorgingsmomenten en momenten van individuele aandacht voor de kinderen.

2.1.6 Mentorschap

Bij Kinderopvang Princenpark werken wij met mentorschap. Kinderen worden verdeeld onder een pedagogisch medewerker die het kind volgt in zijn of haar ontwikkeling. De mentor is een van de pedagogisch medewerkers die werkt op de stamgroep van het kind en bij de verdeling van de mentorkinderen kijken wij dat het kind gekoppeld wordt aan de pedagogisch medewerker die het kind het meest meemaakt gedurende de week.

De ouders worden mondeling geïnformeerd wie de mentor van hun kind is tijdens de intake en eventuele wisselingen.

De mentor bespreekt twee jaarlijks de ontwikkeling en het welbevinden met de ouders van kinderen tot 4 jaar, indien gewenst. Indien ouders geen belangstelling voor een gesprek hebben wordt dit schriftelijk vastgelegd.

In overleg met de houder vervult de mentor ook de rol in het contact met andere professionals.

2.1.7 Wennen

In overleg met de ouders worden afspraken gemaakt over het wennen van het kind bij Kinderopvang Princenpark. Afhankelijk van de leeftijd van het kind wordt hier een invulling aangegeven. Het wenbeleid wordt aangepast aan de eigenheid van het individuele kind voor een veilige basis en goede hechting.

Sommige kinderen komen voor enkele uurtjes, andere kinderen komen gelijk een hele dag. De eerste dagen is het raadzaam het kind te brengen en te halen op een rustig tijdstip, zodat de overdracht goed kan plaatsvinden. Bij het ophalen van het kind kunnen de eerste ervaringen uitgewisseld worden.

Kinderen die al door Kinderopvang Princenpark worden opgevangen krijgen de ruimte om te wennen in de opvolgende groep. Het wennen kan voor een enkel uur, enige uren of een volledig dagdeel zijn. Criterium voor de tijdsperiode is of het kind zich veilig voelt op de nieuwe groep.

2.2 Het bevorderen van persoonlijke competenties

Elk kind is uniek en moet de gelegenheid krijgen zich volledig te ontplooiën. Wij accepteren kinderen zoals ze zijn en we hebben vertrouwen in het vermogen van kinderen. Kinderen hebben vanaf de geboorte een innerlijke motivatie om: te leren lopen, praten en contact te maken met anderen. Zij leren wat nodig is voor het leven. Kinderen leren binnen het eigen vermogen, tempo en als het de ruimte krijgt om fouten te maken. Het eigen en unieke ontwikkelingstempo van het kind is voor ons maatgevend in de begeleiding van de kinderen.

Wij willen de creativiteit van kinderen ontwikkelen. Niet alleen door het werken met creatieve materialen, maar ook door op een creatieve manier oplossingen te bedenken voor de problemen waar ze tegenaan kunnen lopen. Wij geven kinderen de verantwoordelijkheid die bij hun leeftijd en persoonlijkheid past, zodat ze daardoor leren vertrouwen te krijgen in het eigen kunnen.

Bij Kinderopvang Princenpark krijgen kinderen de kans hun motorische vaardigheden verder te ontwikkelen, vooral door zelf op ontdekkingstocht te gaan. De pedagogisch medewerker biedt hiervoor de juiste omgeving en materialen.

De pedagogisch medewerkers observeren de kinderen en sluiten voor het bieden van optimale kansen voor ontwikkeling aan op de verschillende leeftijden en ontwikkelingsniveaus van de kinderen:

2.2.1 Motorische vaardigheden

Onder de motorische vaardigheden wordt zowel de grove als de fijne motoriek bedoeld. Onder de grove motoriek vallen grote bewegingen, zoals rollen, kruipen, lopen, rennen of fietsen. Onder de fijne motoriek verstaan we de kleine bewegingen, waar meer aandacht of concentratie voor nodig zijn, zoals knippen, tekenen, kralen rijgen en de pincetgreep. Van baby tot peuter/schoolgaand kind maken kinderen enorme stappen binnen hun motorische ontwikkeling. Ze zullen gaan omrollen, tijgeren, kruipen, optrekken, zelfstandig staan, de eerste stapjes zetten, zelfstandig eten en drinken, aan- en uitkleden, springen, klimmen, rennen, fietsen, tennissen, voetballen et. cetera. Zo is te zien dat ontwikkeling van de motorische vaardigheden enorm bijdragen aan het opgroeien tot een zelfstandig individu. Hierbij is te zien dat de grove en fijne motoriek nauw met elkaar zijn verbonden. Kinderen moeten vaak bepaalde vaardigheden binnen de grove motoriek beheersen alvorens zij toe zijn aan activiteiten binnen de fijne motoriek. Daarnaast is de motorische ontwikkeling nauw in verbinding met andere ontwikkelingsgebieden, zo vraagt de ontwikkeling van spraak en het uiten van emoties om motorische vaardigheden.

Binnen het bieden van optimale kansen voor de ontwikkeling van de motoriek sluiten de pedagogisch medewerkers aan op de verschillende leeftijden en ontwikkelingsniveaus van de kinderen:

Baby's

De allerkleinste kinderen zijn voornamelijk bezig met het verkennen en ontdekken van het eigen lichaam: wat kan ik hier allemaal mee? Zo kunnen zij gefascineerd naar de eigen handen kijken of de voetjes heen en weer bewegen over het zachte kleed wat zo fijn voelt. Kortom, ze zijn met name actief op sensomotorisch gebied en ontdekken zichzelf en de omgeving door middel van de zintuigen. Naarmate baby's ouder worden zullen zij zich bezig gaan houden met grove motorische vaardigheden als het omhoog houden van het hoofdje, omrollen, tijgeren, kruipen, optrekken en uiteindelijk lopen, en fijn motorische vaardigheden als grijpen, objecten oprapen, het vasthouden van een beker en de pincetgreep.

Bij Kinderopvang Princenpark worden de baby's zo altijd op hun rug gelegd, zodat kinderen vanuit die houding de wereld om zich heen kunnen gaan ontdekken en bijvoorbeeld zelf gaan omrollen naar buik. Dit zal de baby doen als hij er zelf aan toe is, er is geen haast bij.

Het stimuleren tot zitten is iets wat de pedagogisch medewerkers niet doen, het kind gaat dit (als het eraan toe is) vanuit zichzelf doen, vanuit de zijligging op de mat. De baby's worden alleen zo kort mogelijk in de wipper gelegd na het eten, om er zo voor te zorgen dat het eten goed kan zakken. Daarna kan het weer vrij spelen op de mat of op de grond.

Materialen en middelen bij baby's:

- Ruimte geven om te bewegen, door het gebruik van Emmi Pikler matten en bijvoorbeeld door kinderen zo min mogelijk in een wipper te leggen.
- Blokken ○ Ballen ○ Huishoudelijke materialen aanbieden; zoals een pollepel, een vergiet.
- Een voorbereide ruimte; speelgoed en materiaal ligt zo veel mogelijk zichtbaar in de ruimte.
- Kruipkist
- Verschillende materialen zoals hout, stof, plastic

Dreumesen

Wanneer kinderen eenmaal kunnen lopen wordt hun wereld ineens een stuk groter en zullen zij deze grotere wereld ook steeds verder gaan verkennen. Zo zullen zij gaan oefenen met ingewikkeldere motorische vaardigheden als klimmen, rennen, zelfstandig eten en drinken, zelfstandig aan- en uitkleden, het rollen van de bal, het schoppen tegen de bal, het bouwen van torens en het tekenen met een potlood. Daarnaast stelt het hen in staat om activiteiten van volwassenen in spelvorm na te doen.

Materialen/middelen bij dreumesen:

- Buiten spelen
- Bewegingen bij liedjes/tafelspelletjes
- Constructiemateriaal, zoals blokken
- Zelf dingen laten doen
- Materialen zoals bakjes, bekers, mandjes doosjes (veel van hetzelfde) die de dreumes op elkaar kan stapelen, van elkaar af kan halen, in elkaar kan doen, in en uit de mand doen/halen.
- Knutselactiviteiten met veelal natuurlijke materialen
- Verschillende materialen zoals hout, stof, plastic

Peuters

Peuters ontwikkelen de eigen ik en raken zich steeds bewuster van zichzelf en de eigen gevoelens en behoeftes. Zij willen het liefst alles zelf doen en kunnen ook al een heleboel zelf: van het aantrekken van de sokken en schoenen, tot het gebruik maken van het toilet. Kinderen maken zich zo zelfstandig allerlei motorische vaardigheden eigen. Daarnaast zullen kinderen in de peuterperiode gaan oefenen met het plassen en poepen op de wc, wat een uitdagende, leuke, maar ook spannende periode is voor kinderen.

Materialen/middelen bij peuters:

- Zelf dingen laten doen
- Buiten spelen
- Constructiemateriaal zoals blokken, houtstronken.
- Knutselactiviteiten met veelal natuurlijke materialen, zoals blaadjes, kastanjes, dennenappels
- Kleien
- Kralen rijgen
- Verschillende materialen zoals hout, stof, plastic

2.2.2 Creatieve vaardigheden

Bij de creatieve vaardigheden gaat het om het creatieve brein. Kinderen zijn van nature creatief. Zo is te zien dat zij creatief zijn in hun spel en in het gebruik van (speel)materiaal, en in het oplossen van problemen en knutselactiviteiten tot de meest creatieve ideeën kunnen komen. De creatieve en fantasierijke ideeën waar kinderen op komen, kunnen wij als volwassenen haast niet meer op komen. Voor het creëren van een optimale omgeving en de juiste mogelijkheden voor het laten ontplooiën van de creativiteit, sluiten de pedagogisch medewerkers aan op de verschillende leeftijden en ontwikkelingsgebieden:

Baby's

De allerkleinsten ontdekken de wereld door middel van de zintuigen (voelen, horen, proeven, ruiken, zien). Zij vinden het dan ook reuze interessant om materialen van verschillende structuren te ontdekken met de mond en de handen. Daarnaast ontdekken zij dat bepaalde speelmaterialen, zoals rammelaars, geluid kunnen maken en zullen dit herhaaldelijk bewegen zodat er geluid uit komt.

Materialen/middelen bij baby's: ○ Geluid producerend materiaal, zoals een houten rammelaar

- Sensomotorische materialen, zoals een zakdoek, een zacht diertje van stof, een rieten bal

Dreumesen

Net als baby's werken dreumesen nog niet gericht aan knutselwerkjes. Zij zullen zich echter wel steeds meer bezig gaan houden met fijn motorische vaardigheden als het vasthouden van een bijenwasblokje maar vinden het kliederen met de vingers (het sensomotorische) daarnaast nog veel interessanter en leuker. Naarmate dreumesen de 2 jaar naderen is te zien dat zij zich steeds meer bezig zullen houden met het imiteren van de mensen om zich heen en het fantasiespel op gang komt. Zo zullen zij bijvoorbeeld mama een hapje eten geven, net als mama dat altijd bij hen doet.

Materialen/middelen bij dreumesen: ○ Knutselactiviteiten (verven, scheuren) ○ Muziek maken met bijvoorbeeld belletjes

- Liedjes zingen met bewegingen/gebaren, soms begeleid op de blokfluit
- Spelen met natuurlijke materialen zoals vilten poppetjes, dennenappels, blaadjes (met verschillende texturen)
- Fantasierijk speelmateriaal, zoals een groot aantal veel dezelfde bakjes, mandjes, doosjes waarmee de dreumes kan experimenteren.

Peuters

Peuters werken gericht aan knutselwerkjes en doen dit ook zelfstandig. De fijn motorische vaardigheden breiden zich uit en maken de kinderen zich steeds meer eigen, zo is te zien dat peuters flink oefenen met rijgen, plakken, verven met een kwast en tekenen met een potlood. Daarnaast is het fantasiespel in deze leeftijd veelvuldig terug te zien in bijvoorbeeld rollenspellen als "vader en moedertje, buschauffeur, ober, kassière".

Materialen/middelen bij peuters: ○ Sensomotorisch materiaal, zoals bijenwas/zand ○ Knutselactiviteiten (tekenen, schilderen, plakken, stempelen) ○ Muziek maken/liedjes zingen met bewegingen en gebaren ○ Uitspelen van een verhaal

- Fantasierijk speelmateriaal, zoals poppen, poppenbedje, keukentje, borden, bekertjes, pannen, schorten e.d.

2.2.3 Cognitieve vaardigheden

De cognitieve ontwikkeling betreft het proces van het 'leren' bij kinderen. Hierin gaat het om het eigen maken van cognitieve vaardigheden als het denken, bewustzijn, concentreren, onthouden, het waarnemen en het verwerken van informatie, en het terughalen en toepassen van deze informatie. De sociale, emotionele en motorische ontwikkeling vormen de basis waarop de cognitieve ontwikkeling voort kan bouwen. Van baby tot schoolgaand kind maken kinderen zich eigen met deze vaardigheden en doorlopen hierin verschillende ontwikkelingsniveaus:

Baby's

In de eerste maanden reageren baby's met name vanuit hun behoeftes en reflexen. Zo gaan acties en reacties vaak automatisch zonder dat de baby het doorheeft. De baby ervaart iets, reageert hierop in een reflex en voelt vervolgens wat het effect hiervan is. Door middel van het herhalen van deze reflexen ontwikkelen baby's zich en leren de wereld om hen heen kennen. De baby ervaart iets, reageert hierop in een reflex, ervaart de handeling, slaat de handeling op en herhaalt de handeling op een ander moment. Naarmate baby's ouder worden (vanaf zo'n 4 maanden), begint het oorzaakgevolg denken zich te ontwikkelen, waarin te zien is dat baby's leren dat een bepaalde handeling tot een bepaald gevolg leidt: het rammelen van de rammelaar brengt geluid en door te duwen tegen de toren vallen de blokken om. Vanaf een maand of 7 gaan kinderen doelgerichter spelen en bedenkt de baby van tevoren dat hij iets wil gaan doen, waarna hij deze gedachte tot uitvoering probeert te brengen. Ook begint het abstract denken zich te ontwikkelen en leert een kind dat iets wat niet in zicht is, toch aanwezig blijft. Zo rond de 10 maanden leren kinderen dat de pedagogisch medewerkers andere personen zijn dan de ouders en dat de ouders ook weer terugkomen wanneer zij weglopen.

Materialen/ middelen bij baby's:

- Verdwijnspeletjes (materialen onder doek verstoppen en weer tevoorschijn halen)
- Sensomotorisch speelmateriaal, zoals een rieten bal, een zacht diertje van stof, een zakdoek.
- Geluid producerend materiaal zoals een rammelaar.
- Kiekeboe spellen (eenkennigheidsperiode)

Dreumesen

Dreumesen leren de wereld om zich heen steeds beter kennen en begrijpen. Op deze leeftijd leert een kind logisch na te denken en problemen op te lossen. Wanneer een puzzelstukje niet past, zal een kind het puzzelstukje op allerlei manieren draaien om ervoor te zorgen dat het toch zal passen. Daarnaast begrijpen dreumesen de gesproken taal om hen heen steeds beter, waardoor zij simpele opdrachten kunnen begrijpen en uitvoeren. Ook op deze leeftijd is te zien dat kinderen zich verder ontwikkelen in het oorzaak-gevolg denken. De dreumesen leren zo dat een bepaalde actie een gevolg heeft, zoals het duwen tegen een toren, waarna deze omvalt. Tot slot leren dreumesen na te spelen of na te bootsen wat zij om zich heen zien gebeuren en horen.

Middelen/materialen bij dreumesen: ○ Oorzaak-gevolg speelmateriaal zoals materiaal dat kan bewegen/rollen/omvallen, zoals ballen, houten blokken.

- Insteekpuzzels
- Verschillende vormen die in juiste gatenvormen gepast moeten worden (vormenstoof) ○ Grote hoeveelheden van dezelfde bakjes, mandjes, doosjes. ○ Kleine opdrachtjes geven, zoals bij het opruimen het laten helpen met het in een mand doen van de blokken.

Peuters

Peuters snappen al beter waarvoor bepaalde materialen dienen en hebben al een beter inzicht in welke acties tot bepaalde gevolgen kunnen leiden. Zo leren zij vooraf na te denken voor zij iets doen en schatten in wat handelingen voor gevolg kunnen hebben, terwijl dreumesen leren welke gevolgen er zullen komen door het te doen en te ervaren. Daarnaast ontwikkelen peuters een geweten en begrijpen dat sommige dingen niet mogen. Echter wint het enthousiasme om het toch te doen het vaak nog van de regel. Peuters zijn enorm leergierig en willen dan ook graag het "Waarom" van alles weten, waar de vele en welbekende "Waarom- vragen" dan ook vandaan komen. Ze gaan op ontdekkingstocht en breiden de kennis die zij reeds hebben opgedaan uit met nieuwe informatie en handelingen. Tot slot leren peuters net als dreumesen door te imiteren en gebruiken hierin hun fantasie. Zo kan een blokje bijvoorbeeld gezien en gebruikt worden als een telefoon.

Middelen/materialen bij peuters: ○ Gesprekjes aangaan met kinderen/kleine vraagstukken voorleggen bijvoorbeeld over het weer en de natuur/seizoenen.

- Kinderen in aanraking laten komen met natuurlijke materialen en hen laten zien hoe iets groeit of bloeit.
- Fantasierijk speelmateriaal, bijvoorbeeld verkleedkleden, lappen en doeken, pannetjes, bekers, bordjes e.d.
- (Leg) puzzels.
- Cognitieve activiteiten zoals tafelspelletjes.
- Geplande en ongeplande leermomenten, bijv. tijdens het fruit eten in gesprek over de kleuren, maten, verschillende soorten fruit.

2.2.4 Taalvaardigheden

Van jongs af aan komen kinderen al in contact met taal. Door middel van het horen van taal leren kinderen betekenis te geven aan de wereld om hen heen, binnen Kinderopvang Princenpark wordt er gedurende de opvang Nederlands gesproken met de kinderen. Bij Kinderopvang Princenpark praten de pedagogisch medewerkers dan ook voortdurend tegen en met de kinderen, door middel van de interactievaardigheid praten en uitleggen. Zo benoemen zij hun eigen handelen en het handelen van de kinderen, waardoor de woordenschat zich vergroot en kinderen leren om deze woorden te koppelen aan de dingen die zij zien in hun omgeving. Daarnaast benoemen zij de gevoelens en behoeftes van de kinderen en van zichzelf waardoor kinderen deze woorden weer kunnen koppelen aan de gevoelens en behoeftes die zij ervaren. Kinderen kunnen op hun beurt weer oefenen met het toepassen van de geleerde woorden in gesproken taal met de pedagogisch medewerkers. Er vindt zo interactie plaats met kinderen in alle leeftijdscategorieën, in verschillende vormen, waarin rekening gehouden wordt met de leeftijd en het ontwikkelingsniveau van het kind:

Baby's

De allerkleinsten kunnen zelf nog niet praten, maar zijn wel gebaat bij het horen van gesproken taal om zich heen. Dit geeft hen een gevoel van veiligheid en geborgenheid: er is iemand in de buurt en kinderen kunnen zich voorbereiden op iets wat komen gaat, zoals het verschonen van de luier of het schoonmaken van de mond. Baby's maken allereerst met name non-verbaal contact door middel van het maken van oogcontact. Naarmate zij ouder worden zullen zij gaan oefenen met het maken van geluiden en klanken, en zullen deze zich steeds meer uitbreiden. Vanaf een maand of 7 zoeken baby's steeds meer de interactie op met de mensen om hen heen door middel van verbaal en nonverbaal contact. Wanneer kinderen de 1 jaar naderen zullen zij naast klinkers ook medeklinkers laten horen, waarmee zij uiteindelijk hun eerste woordje vormen.

Middelen/materialen bij baby's:

- Handelen benoemen (zowel eigen als die van het kind), bijv. tijdens verzorgingsmomenten vertellen wat je doet en kinderen daardoor voorbereiden op wat komen gaat.
- Reageren op contactinitiatieven (klanken herhalen, uitbreiden, reageren op mimiek en beweging) en oefenen met dialoog, waarbij er een afwisseling is tussen geven en ontvangen. ○ Non-verbaal contact zoals glimlachen, knipogen, liefdevolle aanraking.
- Liedjes zingen.

Dreumesen

Dreumesen leren taal steeds beter te begrijpen en beseffen dat ieder ding om hen heen een naam heeft. Zij leren steeds meer nieuwe woorden bij door de gesproken taal om hen heen te imiteren. Zo zullen zij allereerst losse woorden benoemen, waarna deze losse woorden steeds meer in zinnen geplaatst zullen worden van twee en drie woorden.

Middelen/materialen bij dreumesen: ○ Handelen benoemen (zowel eigen als die van het kind), bijvoorbeeld tijdens het verschonen of het naar bed brengen.

- Liedjes zingen, met gebaren, waardoor de kinderen de gebaren leren koppelen aan de gezongen tekst.
- Voorlezen en verhalen vertellen.
- Kleine opdrachtjes geven, zoals de blokken in de mand doen.
- Dingen om kinderen heen benoemen, zoals de dingen die buiten gebeuren, de blaadjes die van de bomen vallen.

Peuters

In de peuterperiode breidt de woordenschat zich steeds verder uit. Zo zullen kinderen naast zinnen van twee en drie woorden zich gaan ontwikkelen in het gebruik van zinnen van vier en vijf woorden. In deze leeftijdsperiode kunnen steeds beter "echte" gesprekken met de kinderen gevoerd worden in de vorm van een dialoog. Daarnaast zullen kinderen ook oefenen met het toepassen van de grammatica, waardoor ondersteuning vanuit de pedagogisch medewerkers van belang kan zijn. Ook leren kinderen steeds beter kleuren, letters, cijfers en vormen te herkennen en te benoemen.

Middelen/ materialen bij peuters: ○ Ondersteunen in grammaticagebruik door de zin te herhalen met de juiste grammaticale vervoegingen.

- Gesprekjes voeren over alledaagse onderwerpen. ○ Voorlezen en verhalen vertellen.
  - Verhalen samen met de kinderen uitspelen/uitbeelden.
- Liedjes zingen met gebaren en bewegingen.

2.2.5 Activiteiten bij Kinderopvang Princenpark

De activiteiten bij Kinderopvang Princenpark zijn gebaseerd op de seizoenen en jaarfeesten. Buiten de seizoen- en jaarfeestthema's worden losse thema's bedacht die passen bij het moment. Er worden verschillende themaweken georganiseerd, waarbij vanuit spelend leren en de seizoenen diverse activiteiten worden aangeboden.

Iedere twee weken staat één activiteit centraal zodat alle kinderen de kans krijgen om de activiteit te kunnen doen.

Dagelijks wordt er een prentenboek voorgelezen passend bij het thema. Ook worden er extra liedjes en versjes aangeboden.

Creatieve activiteiten nemen een belangrijke plaats in bij Kinderopvang Princenpark, waarbij niet alleen activiteiten zoals het knutselen maar ook de expressie en fantasie een belangrijke rol spelen. Het kind leert zich te uiten en ontwikkelt zich tot een creatief mens. Deze uiting van de fantasie kan bijvoorbeeld ook naar voren komen tijdens het vrije spel en hoeft (juist niet) altijd uitgedaagd te worden door middel van het organiseren van een vastomlijnde activiteit, bedacht door de pedagogisch medewerker.

De creatieve activiteiten zoals knutselen worden zo veel mogelijk met natuurlijke materialen gedaan, zoals met wol, vilt, hout of materialen die buiten gevonden worden.

Een van de belangrijkste activiteiten die bij de seizoenen past zijn de jaarfeesten. Dit zijn bijzondere momenten van aandacht en verbinding met de natuur en de mensen om je heen. Door het vieren van deze feesten wordt het gevoelsleven van het kind versterkt. Bij ieder jaarfeest hoort een creatief sfeerbeeld, versiering, spel, liedjes, versjes, verhalen en een tafelspel. Er wordt bijvoorbeeld gezamenlijk appelmoes of pompoensoep gemaakt.

Bij de verschillende activiteiten die Kinderopvang Princenpark aanbiedt, vindt Kinderopvang Princenpark de ontwikkeling van de zelfstandigheid van kinderen erg belangrijk.

Sinds november 2024 zingen wij wekelijks met de peutergroep bij het Woonzorgcentrum Thebe Haga. Een win/win situatie. De kinderen genieten van de aandacht en interactie met de bewoners en bewoners genieten van de kinderen.

2.2.6 Ontwikkelingsstimulering

Binnen deze interactievaardigheid gaat het om de wijze waarop pedagogisch medewerkers kinderen ondersteuning in de ontwikkeling van bovenstaande ontwikkelingsgebieden door de inzet van bepaalde middelen en materialen. Bij The Nany 24/7 worden kinderen in de motorische, cognitieve, sociale, creatieve en taalontwikkeling gestimuleerd door de juiste manier van communiceren en de juiste (observerende en nabootsingswaardige) houding van de pedagogisch medewerkers en een passend activiteiten- en materiaal aanbod. Hierbij wordt vooral uitgegaan van de natuurlijke nieuwsgierigheid van ieder kind en de natuurlijke drang om zich te ontwikkelen en het ontwikkelen binnen het vrije spel en de creatieve activiteiten.

Bij Kinderopvang Princenpark bevorderen wij de natuurlijke drang naar ontwikkeling door:

- De pedagogisch medewerker biedt kinderen een mix van vrij spel en activiteiten aan. Bij activiteiten worden veelal creatieve activiteiten aangeboden waarbij bij voorkeur met natuurlijke materialen wordt geknutseld. Door de materialen die worden gebruikt komt er ruimte voor originaliteit en beweeglijkheid.

- De pedagogisch medewerker richt de aandacht van de kinderen op ervaren en ontdekken. Kinderen krijgen de ruimte te ervaren en te ontdekken, waardoor zij vanuit zichzelf gaan ontwikkelen. De pedagogisch medewerker biedt alleen gelegenheid. Het kind leert hierdoor zijn interesses, voorkeuren en mogelijkheden en grenzen kennen. Door zelf te spelen voelt het kind zich competent en ontwikkelt het een gevoel van zelfstandigheid.
- De pedagogisch medewerker geeft het kind bewegingsvrijheid zodat de bewegingsontwikkeling zo optimaal tot stand kan komen. Daardoor krijgt het kind informatie over zichzelf en leert zichzelf en de omgeving kennen.
- De pedagogisch medewerkers geven ruimte aan de bewegingsontwikkeling van het kind door te zorgen voor voldoende ruimte, makkelijk zittende kleding, voldoende afwisselend spel materiaal en een veilige omgeving.
- De pedagogisch medewerker zorgt voor de juiste omgeving en de juiste materialen om de ontwikkeling van het kind te bevorderen. Voor de baby's is er een grondbox, voorzien van een mat, waar zij kunnen spelen. Ook staat er in de babygroep een Emmi Pikler kruipheuvel, insteek- en verzamel spel, en de draag-zit-kist. De materialen worden om het kind heen gelegd, waarna het kind de bewegingsvrijheid krijgt om er bijvoorbeeld naar te gaan grijpen. Voor de peuters hebben we diverse Wobbels, Pikler driehoek met glijplank en verschillende speelkubussen.
- Het kind krijgt de ruimte zelf te spelen en zelf het spel te bepalen; er is ruimte en tijd voor avontuur/expressie en doen-alsof spel, zoals het rollenspel. De pedagogisch medewerkers hebben een observerende en ondersteunende rol, zij verrijken het spel alleen indien dat noodzakelijk is, bijvoorbeeld als zij zien dat kinderen niet tot spel kunnen komen of als zij het moeilijk hebben.
- De pedagogisch medewerker ziet waar het kind aan toe is en zorgt vervolgens voor een optimale omgeving, afgestemd op de ontwikkelingsfase waar het kind zich in bevindt. Kinderen krijgen de ruimte en tijd zich te ontwikkelen zodat ze op eigen tijd en tempo in een volgende ontwikkelingsfase komen.
- De pedagogisch medewerker zorgt voor een gevarieerd activiteiten aanbod waarin kinderen hun talenten en interesses leren onderzoeken. Ze kijkt en luistert naar kinderen en past de materialen hierop aan. De thema's zijn afgestemd op de seizoenen, zoals in het hoofdstuk over activiteiten beschreven staat.

2.2.7 Vrij spel Emmi

Pikler

Het vrije spel neemt op de groep een belangrijke plaats in; daarin kan het kind ontdekken en op avontuur gaan. Materiaal speelt tot de verbeelding; het is niet al te gedetailleerd en af. De baby wordt gestimuleerd in het vrije spel door de baby op de rug op een mat neer te leggen, waardoor deze de vrijheid heeft te bewegen, met allerlei materialen om zich heen, waardoor het kind de gelegenheid wordt geboden te ontdekken en onderzoeken. Als de baby dit zelf mag doen dan heeft de baby de rust voorwerpen van alle kanten te bekijken, te voelen en te proeven. De speeltjes zijn makkelijk hanteerbaar en van verschillend materiaal en hebben verschillende vormen en kleuren.

De pedagogisch medewerker ondersteunt tijdens het vrije spel op de mat alleen indien nodig, bijvoorbeeld als de baby zelfstandig naar zijn buik is gedraaid, maar niet meer zelf terug komt naar zijn rug, dan zal de pedagogisch medewerker ondersteunen. Wanneer de baby om hulp vraagt, laat

de pedagogisch medewerker weten dat zij hem hoort en gaat helpen zodra het kan. Ze zal mogelijk steeds langer wachten (hoe verder de baby in zijn of haar ontwikkeling is) met het helpen terug om te draaien. Zo leert de baby steeds beter in de buikhouding te blijven. De baby wordt wel nog steeds op de rug neergelegd, omdat hij dan vervolgens vanzelf weer naar de buik zal rollen als hij dat al kan. De ontdekkingen die de baby doet wanneer hij zich vrij mag bewegen geven hem de basis voor het beleven van zichzelf als persoon.

Rudolf Steiner

Rudolf Steiner zegt over spel: 'Het wezenlijke ervan is nu juist dat het vrij is, als spel strak geregeld wordt en het kind moet zijn spel zuss of zo spelen, is het geen spel meer.' Vanuit de antroposofische visie gaat men er dan ook vanuit dat kinderen zich het beste ontwikkelen door vrij te spelen. Hierin ontdekken ze de wereld om zich heen. Vrij spel is spelen zonder vooraf gesteld doel en zonder onderbreking, de kinderen mogen zelf bepalen wat ze gaan spelen, met wie en wat ze nodig hebben. De pedagogisch medewerker is op de achtergrond aanwezig, zit op een laag krukje in de buurt van de kinderen. Het kind krijgt hierdoor de mogelijkheid om uit zichzelf te bewegen en te spelen in plaats van dat de pedagogisch medewerker hem voortdurend bezighoudt, helpt, stimuleert of complimenten geeft.

De pedagogisch medewerker verrijkt alleen het spel, bijvoorbeeld door te verwoorden wat ze ziet of door te ondersteunen/grenzen te stellen (indien dit noodzakelijk is), nieuwe impulsen zoals materialen toe te voegen, maar speelt niet mee. Ze zal niet ingrijpen als dit niet nodig is, bijvoorbeeld ook bij het oplossen van conflicten. Hierin zal ze ook een afwachtende en observerende rol aannemen (zie hiervoor het hoofdstuk over conflicten in samenspel).

Zelf spelen zorgt voor een gevoel van zelfbewustzijn, het kind kan zelf bepalen waarmee het speelt en hoelang en leert zelf de eigenschappen van voorwerpen kennen.

De materialen en mogelijkheden voor het vrije spel creëert de pedagogisch medewerker. Het kind gaat op ontdekkingstocht in de ruimte en krijgt daarmee alle vrijheid. Kinderen worden niet gepusht te doen waar ze mogelijk nog niet aan toe zijn; ze mogen op hun eigen tempo ontwikkelen.

Kinderen zullen in hun spel veelal nabootsen wat volwassenen doen, daarom zullen volwassenen hun handelingen nabootsingswaardig uitvoeren, waardoor kinderen dit van hen overnemen. Bijvoorbeeld het in bed leggen van een pop zal op een rustige en aandachtige manier gebeuren.

2.3 Het bevorderen van sociale competenties

Het is voor kinderen belangrijk dat zij een volwaardige plek vinden in de groep. Dat zij vriendschappen sluiten en onderhouden en dat ze leren communiceren met kinderen én volwassenen. Kinderopvang Princenpark biedt als opvang voor kinderen in deze sociale context een meerwaarde: samenleven, samenwerken, samen pret maken en samen ruzies oplossen is een belangrijk aspect voor het verwerven van de sociale competentie. Kinderen leren door middel van sociaal spel rekening te houden met elkaar, de rol en taakverdeling te accepteren, te delen, te letten op elkaar, de beurt te geven en de beurt te nemen.

Het biedt kinderen kansen zich te ontwikkelen tot personen die goed kunnen functioneren in de samenleving.

2.3.1 Samenspel

Kinderen ontwikkelen zich met name in de sociale ontwikkeling, doordat zij in contact komen met anderen door middel van samenspel. De kinderopvang biedt kinderen de mogelijkheid om spelenderwijs kennis te maken met de sociale vaardigheden en zich deze eigen te maken. De pedagogisch medewerkers van Kinderopvang Princenpark stellen de kinderen dan ook in de

gelegenheid met elkaar te spelen, waarin zij zich bewust zijn van de verschillende leeftijden en ontwikkelingsfasen van de kinderen:

Baby's

Een baby speelt nog niet echt met anderen, maar geniet van het kijken naar andere kinderen en kijkt dan ook graag rond en observeert de kinderen om hem heen. Naarmate baby's ouder worden zullen zij ook verbaal de interactie op gaan zoeken met de mensen om zich heen, door het imiteren van geluiden en maken van klanken.

Middelen/materialen bij baby's: ○ Naast elkaar leggen van de baby's die in dezelfde ontwikkelingsfase zitten. ○ Een afgeschermd ruimte creëren waar de baby's (afgeschermd van de oudere kinderen) in kunnen spelen (grondbox). ○ Op sommige momenten aanwezig zijn bij de gezamenlijke groepsmomenten, zoals het tafelmoment vanaf de schoot van de pedagogisch medewerker.

Dreumesen

Dreumesen zijn nog niet goed in staat om zich te verplaatsen in anderen en de gevoelens en behoeftes van anderen. De dreumes experimenteert dan ook hoe ver hij kan gaan (grenzen opzoeken) en leert door de reacties die zij hierop krijgen vanuit de omgeving. Zo kan een dreumes zich nog enorm verbazen over het feit dat een kind huilt, nadat hij het aan de haren heeft getrokken. Deze reacties op het gedrag van de dreumes, leren hem zo belangrijke sociale vaardigheden. Naast het uitproberen van minder positief gedrag proberen kinderen ook vaardigheden als behulpzaamheid en genegenheid uit. Zij vinden zij het ook nog erg lastig om samen te spelen met anderen en speelgoed te delen. Je ziet dan ook vaak dat kinderen allereerst naast elkaar spelen, in plaats van met elkaar. Toch is dit naast elkaar spelen al een eerste stap richting het samenspel. De dreumesen observeren het spel van de kinderen om hen heen en imiteren dit, waardoor zij kennis maken en oefenen met verschillende soorten spel.

Middelen/materialen bij de dreumesen: ○ Naast elkaar laten spelen en daarbij observerend aanwezig zijn. ○ Materialen waarvan er meerdere zijn in grote aantallen.

- Op de achtergrond aanwezig zijn bij het samenspel van de dreumes.
- Groepsactiviteiten aanbieden zoals tafelspelletjes, het gezamenlijk eten.

Peuters

Zoals in hoofdstuk 2.2.3 al genoemd is, ontwikkelen peuters al meer een geweten en begrijpen zo al beter dat bepaalde dingen niet mogen. Daarnaast zijn zij zich al veel meer bewust van de gevolgen die bepaald gedrag kunnen hebben en denken hier van tevoren over na. Toch zijn zij met name aan het begin van de peuterleeftijd nog niet volledig in staat om zich te verplaatsen in de gevoelens en behoeftes van anderen. Rond de twee jaar vindt de ontwikkeling van de eigen ik plaats en beseffen kinderen dat zij een eigen persoon zijn met eigen gevoelens en behoeftes. Zij willen dan ook het liefst alles zelf doen en dat alles op hun manier gaat. Vanaf zo'n drie jaar beginnen peuters zich meer in te

leven in de gevoelens en behoeftes van andere mensen. Toch blijft het rekening houden met anderen nog wel lastig, waardoor soms lichte ondersteuning vanuit de pedagogisch medewerkers nodig is. Naarmate peuters ouder worden, zullen zij steeds meer in staat zijn om met anderen samen te spelen en speelgoed te delen. Naarmate de kinderen richting de drie jaar gaan, zullen zij elkaar steeds meer gaan opzoeken in hun spel.

Middelen/materialen bij de peuters:

- Stimuleren samen te spelen door de inrichting van de ruimte bijvoorbeeld een laag tafeltje met stoeltjes eromheen, waardoor het spel in kleine groepjes kan ontstaan.
- Groepsactiviteiten zoals tafelmomenten en tafelspelletjes en met elkaar koken. ○ Gezamenlijke eetmomenten. ○ Verhalen vertellen/boekjes voorlezen/liedjes zingen.
- De oudere peuters de jongere peuters laten helpen bijvoorbeeld bij het aantrekken van de jassen en het aandoen van de schoenen.

2.3.2 Conflicten in samenspel

Wanneer kinderen op dat punt zijn gekomen dat zij elkaar steeds meer gaan opzoeken in hun spel, ontstaan er ook conflicten tussen kinderen onderling. Zoals eerder benoemd zijn dreumesen en peuters nog niet volledig in staat zich in te leven in de gevoelens en behoeftes van anderen en laten zich nog veelal leiden door de eigen gevoelens en behoeftes. Om deze reden is ondersteuning vanuit de pedagogisch medewerkers nodig.

Bij Kinderopvang Princenpark ondersteunen en begeleiden wij kinderen binnen conflicten in samenspel door:

- De pedagogisch medewerker observeert de situatie en grijpt in wanneer het nodig is bijvoorbeeld wanneer de emoties te hoog oplopen of als een kind hulp nodig heeft bij het verwoorden van zijn mening of gevoelens, of hulp komt vragen.
- De pedagogisch medewerker ziet het afpakken van speelgoed niet als plagen, maar als een uiting van de behoefte van het kind aan datzelfde soort speelgoed; hiervoor kan zij bijvoorbeeld samen met het kind op zoek gaan naar een extra exemplaar van hetzelfde soort speelgoed in de groep.
- De pedagogisch medewerker biedt positieve ondersteuning bij conflicten bij kinderen die dit qua ontwikkelingsniveau al aankunnen. De pedagogisch medewerker ondersteunt de kinderen hun mening en gevoelens te verwoorden en kinderen zelf naar oplossingen te laten zoeken en gezamenlijk laten kiezen voor de beste oplossing waarbij iedereen tevreden is. Mochten kinderen hier nog niet aan toe zijn dan benoemt de pedagogisch medewerker de (mogelijke) intenties van het kind en stelt twee mogelijke oplossingen voor waaruit de kinderen kunnen kiezen en waar ze het beiden mee eens zijn.

2.3.3 Interacties tussen kinderen onderling ondersteunen

De pedagogisch medewerkers van Kinderopvang Princenpark creëren de juiste omgeving voor de kinderen waardoor ze met elkaar in contact komen. Hierbij wordt de sociale ontwikkeling gestimuleerd.

Kinderopvang Princenpark ondersteunt kinderen bij het aangaan van onderlinge interacties op de volgende manieren:

- De pedagogisch medewerker observeert samenspel en geeft kinderen indien nodig ondersteuning. De kinderen worden gestimuleerd het samenspel zelf vorm te geven en te ontdekken.
- De pedagogisch medewerker ziet en waardeert positieve interacties tussen kinderen die zich spontaan voordoen en zal een optimale omgeving creëren waarin deze positieve interacties zich kunnen voordoen. Zo zorgt de pedagogisch medewerker er bijvoorbeeld voor dat de kleinere baby's in de grondbox kunnen spelen en daarbij in hun spel niet gestoord worden door de oudere kinderen die al rondlopen, waardoor zij veelal interacties zullen hebben met kinderen met dezelfde interesses, waarbij ook het juiste materiaal zorgt voor de optimale spelontwikkeling.
- De pedagogisch medewerker geeft kinderen de ruimte om naast en met elkaar te spelen, omdat kinderen veel van elkaar kunnen leren, alleen al door naar elkaar te kijken en elkaar te bestuderen.
- De pedagogisch medewerker helpt kinderen in het verwoorden van hun mening/gevoelens naar andere kinderen, waarbij de pedagogisch medewerker aandacht heeft voor ieder kind en de manier waarop het zich sociaal gezien ontwikkelt. Hierbij neemt de pedagogisch medewerker zelf een nabootsingswaardige rol aan.
- De pedagogisch medewerker nodigt de kinderen uit elkaar te helpen en leert kinderen naar elkaar te luisteren. Hierbij is nabootsing erg belangrijk. Het jongere kind kan bijvoorbeeld veel van het oudere kind leren.
- De pedagogisch medewerker stimuleert vriendschappen. ○ De pedagogisch medewerker waardeert verschillen tussen kinderen. Een persoonlijke benadering is belangrijk: kinderen zijn immers allemaal anders, met hun eigen talenten en vaardigheden.

2.4 Socialisatie door overdracht van waarden en normen

Bij het bewust opvoeden horen normen en waarden. Belangrijk hierin is om je bewust te zijn van de eigen normen en waarden om ook een ander te kunnen begrijpen. De opvangsituatie biedt een bredere context dan het gezin. Kinderen komen bij de opvang in aanraking met andere aspecten van cultuur en diversiteit die ook in onze maatschappij terug te vinden zijn. Het feit dat kinderen samen met andere kinderen van verschillende leeftijden in een groep zitten, biedt kinderen een aanvulling en andere leermogelijkheden dan de eigen gezinssituatie. In een groep doen zich veel leermomenten voor bijvoorbeeld bij conflicten tussen kinderen, bij verdriet of pijn. Het (voorbeeld) gedrag van de pedagogisch medewerkers speelt een belangrijke rol bij de morele ontwikkeling van kinderen. Mede door de reacties van de pedagogisch medewerkers ervaren kinderen de grenzen van wat wel en niet kan of mag. De reacties van de pedagogisch medewerkers geven niet alleen richting en correctie aan het gedrag van kinderen, maar worden ook door de kinderen overgenomen in hun eigen gedragingen naar anderen. Spelenderwijs en in de dagelijkse omgang met de kinderen proberen we ze bij te brengen hoe ze kunnen functioneren in een groter geheel: in de groep, in de opvang, in de maatschappij. We laten de kinderen kennismaken met grenzen, normen en waarden, maar ook met de gebruiken en omgangsvormen in onze samenleving.

Doordat er sprake is van opvoeding in een groep zullen groepsafspraken en -regels onvermijdelijk zijn. De kinderen leren wat wel en niet mag. Er zijn veel ongeschreven gedragsregels.

Samen hebben we afgesproken dat we handen wassen voor het eten, netjes eten, met een dichte mond, boeren slikken we in, wachten op elkaar met het eten, indien capabel met een vork eten, praten als je mond leeg is, de kinderen blijven op hun plek zitten en wij luisteren naar elkaar.

In de dagelijkse omgang leren de kinderen dit spelenderwijs.

Een ongedwongen manier waarop wij normen en waarden overbrengen.

In het overbrengen van waarden en normen vinden wij het respect voor mens en natuur belangrijk. Immers, het werken met jonge kinderen is werken aan de toekomst. Hier nemen wij de verantwoordelijkheid voor door duurzaam te ondernemen. Duurzaamheid is iets wat wij ook willen uitdragen binnen onze opvang. We zullen dan ook geen eten verspillen en scheiden wij ons afval. Rudolf Steiner zei hierover: 'Bewust dingen doen en laten in het belang van het milieu, de natuur en het kind'.

Vanuit onze visie en het werken volgens de visie in de praktijk komt het belang van rituelen naar voren. Wij hechten waarde aan het vieren van jaarfeesten en verjaardagen en hanteren daarbij vaste rituelen. Tijdens de jaarfeesten komt naar voren dat wij veel belang hechten aan verbinding en aandacht voor en met elkaar en verbinding met de natuur. We halen wat buiten is naar binnen, waardoor de kinderen letterlijk en figuurlijk de seizoenen ervaren. Ook de rituelen gedurende de dag zoals het gezamenlijk zingen van liedjes na het fruitmoment en de eetmomenten zijn belangrijk om de kinderen een gevoel van ritme mee te geven. De verschillende momenten/activiteiten binnen het dagritme zijn een afwisseling van in- en uitademing. Zie hiervoor ook het hoofdstuk over structuur en grenzen stellen.

2.4.1 Eetbeleid

Netjes eten...Je kunt er niet vroeg genoeg mee beginnen!

Eeuwenlang heeft de samenleving iemands opleidingsniveau en karakter beoordeeld op basis van tafelmanieren. Het eten heeft altijd een tijd van respect en eerbied betekend voor beschavingen over de hele wereld. In sommige samenlevingen is het zelfs een moment dat grenst aan heilig of religieus. Door de kinderen tijdens de maaltijden een goede etiquette te leren, kunnen ze leren om beleefd en respectvol te zijn. Het leren van goede tafelmanieren is een van de eerste en doorlopende taken waarmee de kinderopvang wordt geconfronteerd. Kinderen zijn van nature rusteloos en speels. Maaltijden bieden een wereld aan mogelijkheden voor zowel leren als plezier maken.

Bij Kinderopvang Princenpark leren wij de kinderen de volgende normen en waarden aan tijdens het eetmoment:

- Kom met gewassen handen aan tafel.
- Pas beginnen met eten als iedereen aan tafel zit.
- Wens elkaar "Smakelijk eten".
- Netjes rechtop zitten.
- We praten met een lege mond.
- Met je mond dicht kauwen.
- Op je billen zitten en ook knieën of voeten blijven onder de tafel.
- Eet zoveel mogelijk met vork, lepel en eventueel mes.
- We eten hapje voor hapje.
- Boeren slikken we in.
- Winden blijven "binnen".
- Handen blijven uit de broek.
- Breng je lepel of vork naar je mond.
- Ellebogen blijven van tafel.
- Bestek is om te eten.

- Vingers uit je neus houden.
- Klaar met eten? Dan laat je je bord gewoon voor je staan.
- Toestemming vragen van tafel te gaan.

2.4.2 Gezonde Kinderopvang

Wij werken aan Gezonde Kinderopvang

De basis voor een gezonde leefstijl leggen we in onze kindertijd. Kinderen vroeg gezond gedrag aanleren is dus belangrijk, de rest van hun leven hebben ze daar profijt van. De kinderopvang is de ideale plek om kinderen de gezonde start te geven die ze verdienen. Onze pedagogisch medewerkers spelen daarin een sleutelrol en maken gezond opgroeien in ons kinderdagverblijf vanzelfsprekend.

Zij zijn het aanspreekpunt voor een gezonde leefstijl binnen onze organisatie, en zorgen dat gezonde leefstijl geborgd is in het dagelijks werk en beleid. Samen blijven we aan de slag gaan met de gezondheidsthema's om gezamenlijk het goede voorbeeld te geven.

Voordelen voor kinderen:

- Met Gezonde Kinderopvang maak je een gezonde leefstijl voor jonge kinderen vanzelfsprekend.
- Een gezond kind zit lekker in zijn vel en presteert beter.
- Een gezonde gewoonte aanleren gaat een kind gemakkelijker af dan een ongezonde gewoonte afleren.
- Als kinderen van kleins af aan al leren hoe je gezondere keuzes maakt, draagt dat bij aan een gezondere leefstijl op latere leeftijd.

2.5 Waarnemen van de ontwikkeling

2.5.1 Observeren en oudergesprekken

Om de kinderen goed te volgen in hun ontwikkeling maakt Kinderopvang Princenpark gebruik van het observatieformulier ‘Kijk op ontwikkeling’. Voor ieder kind wordt een formulier ingevuld. Dit gebeurt tweejaarlijks in december/januari en juni/juli. In januari en juli krijgen de ouders een uitnodiging voor een oudergesprek als ouders hier behoefte aan hebben. Mochten zij er geen behoefte aan hebben dan is het niet verplicht. De ouders ondertekenen dan een verklaring.

De observatiemethode ‘Kijk op ontwikkeling’ van het SLO richt zich op de brede ontwikkeling van kinderen tussen de 0 en 4 jaar en kijkt hierbij naar de voortgang van het kind ten opzichte van zichzelf. Er is een observatieformulier voor 0-2 jaar en een voor 2-4 jaar.

Binnen de observatie komen verschillende onderdelen van de ontwikkeling aan bod: redzaamheid, sociaal-emotionele ontwikkeling, motorische ontwikkeling, taalontwikkeling, speel-en werkgedrag, en vanaf twee jaar wordt ook aandacht besteedt aan de rekenontwikkeling binnen deze observatiemethode.

Wanneer kinderen vier jaar worden, zullen pedagogisch medewerkers een evaluatieverslag opstellen aan de hand van de observaties van de afgelopen jaren. Dit vormt de basis voor het eindgesprek met de ouders, voor wat betreft de dagopvang.

Alle formulieren worden gearchiveerd in de map van het desbetreffende kind. De formulieren hebben een naslagfunctie; alle versies van alle kinderen zitten overzichtelijk bij elkaar. Op deze manier hebben de medewerkers een geheel overzicht van de ontwikkeling van kinderen tot hun beschikking waarbij de pedagogisch medewerkers een compleet beeld krijgen van de ontwikkeling van het kind en bijvoorbeeld tijdig kan worden ingespeeld op een ontwikkelingsachterstand of voorsprong.

De ouders hebben te allen tijde het recht om de map van hun kind in te zien.

Samenwerking met ouders/ouderbetrokkenheid

De samenwerking met ouders is voor de emotionele veiligheid en het welbevinden van het kind erg belangrijk. Goed contact en regelmatig overleg tussen ouders en Kinderopvang Princenpark is onontbeerlijk en van cruciaal belang.

De pedagogisch medewerkers schrijven iedere dag dat zij worden opgevangen in het heen-en-weer schriftje. Deze wordt aan het einde van de opvangdag aan ouders meegegeven. In dit schriftje wordt alles opgeschreven, van slapen tot eten/drinken (tot 1 jaar) en informatie over de dag.

Zowel aan het begin als aan het einde van de dag vindt er een mondelinge overdracht plaats. In de avond is deze overdracht wat korter, maar alle benodigde informatie staat in het heen-en-weer schriftje.

Vier keer per jaar ontvangen ouders een nieuwsbrief met daarin allerlei informatie over de opvang, ondernomen activiteiten en praktische zaken.

Om ouders ook echt te betrekken bij de opvang, worden zij uitgenodigd bij vieringen van bijvoorbeeld jaarfeesten en worden zij gevraagd om bijvoorbeeld te helpen met klusjes zoals tuinieren.

2.5.2 Overdracht naar school

Wordt een kind bijna vier jaar, dan wordt eenzelfde observatieformulier ingevuld met betrekking tot de ontwikkeling van het kind. Dit formulier wordt ingeleverd bij de houder. Wanneer scholen informatie willen over de ontwikkelingen en/of het welbevinden van een kind, dan zal Kinderopvang Princenpark haar informatie uitwisselen met basisscholen, maar doet dit alleen wanneer ouders hiervoor schriftelijk toestemming geven.

Met toestemming van de ouders worden de observatielijsten van de observatiemethode: 'Kijk op de ontwikkeling van het SLO' doorgestuurd naar de basisschool. Mocht de school daarnaast behoefte hebben aan een mondelinge overdracht, dan kan dat ook. Ook hiervoor vragen wij de ouders allereerst om toestemming.

Gaat een kind naar de BSO en wenst de BSO een schriftelijke of mondelinge overdracht dan wordt deze verstrekt. Wij vragen de ouders hier toestemming voor.

Zo wordt gestreefd naar een doorlopende ontwikkellijn met het basisonderwijs.

2.5.3 Omgang met bijzonderheden in de ontwikkeling

Sommige jonge kinderen ontwikkelen zich langzamer dan anderen of vertonen moeilijk gedrag. Dat maakt ouders onzeker en ongerust. Doordat de pedagogisch medewerkers de kinderen nauwlettend volgen in hun ontwikkeling door middel van de observatiemethode 'Kijk op ontwikkeling' en de kinderen daarnaast gedurende de dag observeren in de signalen die zij afgeven, kunnen eventuele bijzonderheden tijdig worden gesignaleerd en opgepakt. Tijdige signalering maakt het mogelijk om advies en hulp in te schakelen, waardoor de nadelige gevolgen zo beperkt mogelijk blijven. Bij het signaleren van bijzonderheden in de ontwikkeling, nemen de medewerkers verschillende stappen. Hierbij stellen de pedagogische medewerkers de houder op de hoogte. Zo kunnen zij het verloop van het doorlopen van het stappenplan volgen en monitoren en waar nodig ondersteuning bieden. Allereerst zullen de pedagogisch medewerkers het opvallende gedrag of de ontwikkelingsachterstand of -voorsprong signaleren doordat zij gedurende de dag signalen oppikken.

Als zij zich zorgen maken en deze zorgen in kaart hebben gebracht, zullen zij deze zorgen allereerst met hun collega's bespreken. Vervolgens zullen zij dit op een laagdrempelige manier met ouders bespreken, bijvoorbeeld tijdens het breng- of haalmoment. Ouders krijgen de kans mee te denken of kunnen eventueel toelichten welke logische verklaring er is voor het opvallende gedrag, zoals bijvoorbeeld een verhuizing of de geboorte van een broertje of zusje. Wanneer deze logische verklaring er niet is gaat de pedagogisch medewerker door met het observeren van het kind. Vervolgens worden eerst de bestaande observaties van de methode: 'Kijk op ontwikkeling' doorgenomen. Mocht dit niet voldoende informatie geven, dan kan de pedagogisch medewerker nogmaals observeren, waarbij zij de signalen die het kind afgeeft objectief beschrijft. Deze observatie en opvallende signalen wordt besproken in een oudergesprek. De pedagogisch medewerker kan hierna advies inwinnen bij de houder over wat haar is opgevallen of kan eventueel anoniem advies vragen bij een externe organisatie, zoals een instantie voor jeugd- en opvoedhulp. Zij kunnen eventueel advies geven of handvatten bieden met betrekking tot de ontwikkelingsachterstand of -voorsprong of het opvallende gedrag. Binnen een gesprek met ouders worden de zorgen rondom de ontwikkeling van het kind besproken en wordt een plan van aanpak opgesteld. Wij vinden het belangrijk dit echt samen met de ouders te doen, aangezien beide partijen dan op één lijn zitten wat betreft de aanpak en ouders zich betrokken voelen. Het kind kan zo de ondersteuning ontvangen die hij of zij nodig heeft en kan een grote ontwikkelingsachterstand mogelijk voorkomen worden.

Ook een ontwikkelingsvoorsprong bij peuters dient opgemerkt te worden. Zijn er indicaties dat een kind een ontwikkelingsvoorsprong heeft dan wordt dit met de ouders besproken of dit voor hen herkenbaar is. Er wordt gekeken naar de behoefte van het kind om de leershonger te stillen. Mocht het plan van aanpak niet het gewenste effect hebben, dan kan ervoor gekozen worden externe hulp in te schakelen. Kinderopvang Princenpark heeft alleen contact met andere professionals nadat wij hiervoor toestemming hebben gekregen van de ouders.

De externe deskundige kan eventueel observeren op de groep en de pedagogisch medewerkers en ouders de juiste handvatten bieden. Ook kan het zo zijn dat ouders in het thuisfront professionele hulp ontvangen.

Bij een vermoeden van kindermishandeling hanteren wij de stappen van de meldcode, zoals beschreven in het hoofdstuk over de Meldcode Kindermishandeling.

Toerusting en ondersteuning pedagogisch medewerkers

Uiteraard is bijscholing omtrent het onderwerp opvallende ontwikkeling ook van belang. Om deze reden komt dit onderwerp minstens één keer per jaar aan bod. Dit kan in de vorm van een studiedag, een cursus, een vergadering of een workshop op locatie. De bijscholing kan zowel door een externe organisatie worden geboden als door interne medewerkers. Met de bijscholing krijgen de medewerkers de kans hun kennis te vergroten en op te frissen. Tevens blijven pedagogisch medewerkers actief bezig met de ontwikkelingspedagogiek van het kind waardoor zij beter en adequater kunnen reageren op signalen van kinderen. Er wordt voor elk jaar een jaarplanning opgesteld waarbij er wordt gekozen welke opleidingen, cursussen en of workshops de pedagogisch medewerkers het betreffende jaar zullen volgen. Op locatie is meer informatie aanwezig over de scholingsjaarplanning.

Daarnaast is er een pedagogisch coach binnen Kinderopvang Princenpark, één keer per jaar organiseert zij een intervisie, waarbij opvoedkundige en pedagogisch vragen met betrekking tot opvallend gedrag, ontwikkelingsproblematiek en andere pedagogische vraagstukken met betrekking tot de begeleiding kunnen worden gesteld. Gedurende deze intervisie wordt er tevens gekeken naar alle kinderen met opvallend gedrag.

Gedurende het jaar komt de pedagogisch coach regelmatig langs en hebben de pedagogisch medewerkers de mogelijkheid vragen te stellen en krijgen zij indien nodig extra begeleiding.

Hoofdstuk 3 Nanny 24/7 Informatie voor ouder en kind

3.1 Stamgroepen

3.1.1 Stamgroepen

Naam stamgroep	Soort stamgroep	Maximum aantal gelijktijdig op te vangen kinderen	Bijzonderheden
Stamgroep de kleine Muis	Baby 0-2 jaar	12	Tussen 08:00 en 17:30 uur
Stamgroep de Vos	Dreumes/peuter 1-4 jaar	16	Tussen 08:00 en 17:30 uur
Combigr groep de Vos	0-4 jaar	16	Hier worden kinderen van de Vos, de kleine Muis opgevangen tussen 06:00 en 08:00 en tussen 17.30 en 24:00 uur

De kinderen van 0-2 jaar hebben als stamgroep de kleine Muis. In deze groepsruimte kunnen maximaal 12 kinderen worden opgevangen, maar Kinderopvang Princenpark kiest ervoor om de groepen klein te houden en vangt hier maximaal 10 kinderen op. Deze groep is operationeel van 08:00 – 17:30 uur. De kinderen van 1 jaar die al kunnen lopen en er qua ontwikkeling aan toe zijn, zullen op stamgroep de Vos worden opgevangen. Er is bewust gekozen voor een overlap in leeftijd, aangezien er dan altijd gekeken kan worden naar de behoefte en de ontwikkelingsfase van het kind.

Stamgroep de Vos een combinatiegroep voor kinderen in de leeftijd van 0 – 4 jaar tijdens de flexibele uren en daarnaast overdag een verticale groep voor kinderen van 1-4 jaar. In deze groepsruimte kunnen maximaal 16 kinderen worden opgevangen, maar Kinderopvang Princenpark streeft ernaar om hier maximaal 14 kinderen op te vangen.

- Samenstelling van de groep 06:00 – 08:00 uur en 17:30 – 24:00 uur: kinderen van 0 – 4 jaar.
- Overdag tussen 8.00 uur en 17.30 uur is de Vos een verticale groep voor kinderen van 1-4 jaar.

De Vos is slechts een combi-groep indien er een klein aantal kinderen aanwezig zijn op de stamgroep de kleine Muis. Hiervoor zijn de criteria:

- De kinderen krijgen en hebben voldoende ruimte.
- De kinderen voelen zich veilig.
- Er is geen extra medewerker vereist voor het beroepskracht- kindratio.

De Huiskamer is een aparte ruimte waar gezamenlijk gegeten wordt of waar activiteiten worden georganiseerd. Zie hiervoor het hoofdstuk over het verlaten van de stamgroep.

Flexibele en reguliere opvang

Vanwege het feit dat Kinderopvang Princenpark flexibele opvang biedt is de samenstelling van de groep erg gevarieerd, en is de dynamiek van de groep iedere keer anders. Bij Kinderopvang Princenpark heeft het grootste deel van de kinderen een flexibel contract. De kinderen met een flexibel contract zijn wettelijk gezien niet verplicht gekoppeld aan een vaste stamgroep, tevens gelden de regels met betrekking tot het samenvoegen niet voor deze vorm van opvang.

Vanaf 1 maart 2024 biedt de Kinderopvang Princenpark ook reguliere opvang aan in de vorm van dagdelen:

- 07:30 – 13:00 uur • 13:00 – 18:30 uur
- 18:30 – 24:00 uur

De vaste beroepskrachten werken op vaste dagen.

3.1.2 Verlaten van de stamgroep

Het is mogelijk voor de kinderen de eigen stamgroep te verlaten voor activiteiten. Bij Kinderopvang Princenpark erkennen wij een aantal situaties waarin de kinderen de eigen stamgroep kunnen verlaten:

- Tijdens buitenspelen. Buitenspelen is een heerlijke activiteit voor de kinderen, ze kunnen rennen, ontdekken en hun energie kwijt. Kinderopvang Princenpark beschikt over een eigen buitenspeelruimte die is ingericht voor de kinderen. De pedagogisch medewerkers zijn samen met de kinderen buiten. Voor het buitenspelen houden de pedagogisch medewerkers de werkafspraken zoals beschreven in het beleid Veiligheid en Gezondheid aan.
- Uitstapjes. Om de wereld in het echt te ontdekken is het goed om uitstapjes te ondernemen. Dit kunnen wandelingen zijn in de buurt en met zijn allen naar de supermarkt voor een boodschap tot een uitstapje naar een kinderboerderij/speeltuin/park. Een vooropstaand feit is dat uitstapjes te allen tijde veilig moeten plaatsvinden. Zo wordt er te allen tijde voldaan aan het BKR en worden de werkafspraken die zijn gemaakt omtrent uitstapjes strikt gevolgd om ongevallen zoveel te voorkomen.
- Voor de eetmomenten in de Huiskamer. Hier eten wij gezamenlijk fruit, lunchen, thee drinken/versnapering en avondeten.
- Voor activiteiten buiten de stamgroep in de Huiskamer. Soms kan het spelen in kleinere groepen een grote toegevoegde waarde hebben voor de ontwikkeling van de kinderen. De pedagogisch medewerker kan met een aantal kinderen in deze ruimte een gerichte activiteit uitvoeren ter bevordering van de ontwikkeling van de kinderen. Verjaardagen vieren wij hier ook.
- Tijdens het open deuren beleid. Het open deuren beleid houdt letterlijk in dat de deuren tussen de groepen 'open' zijn. Hierdoor kunnen de kinderen zelfstandig naar de Huiskamer toe voor een eetmoment of een activiteit.

Aan het open deuren beleid zijn wel enkele regels verbonden, namelijk:

Tijdens open deuren beleid:

Bij Kinderopvang Princenpark wordt per dag gekeken of er open deuren beleid wordt aangeboden. Afhankelijk van het activiteitenprogramma maar ook de groepsamenstelling zullen de pedagogisch medewerkers in overleg het open deuren beleid aanbieden. Het open deuren beleid wordt aangeboden tussen 09:30 en 12:30 uur, en tussen 14:30 en 17:00 uur. Zolang de baby's niet zelfstandig kunnen zitten, eten ze op de groep.

BKR tijdens open deuren beleid:

Wanneer de kinderen tijdens het open deuren beleid de eigen stamgroep verlaten, wordt de maximale omvang van de stamgroep tijdelijk losgelaten. Wel blijft het aantal kinderen per pedagogisch medewerker van kracht, toegepast op het aantal aanwezige kinderen per originele stamgroep.

Ruimte waar kinderen kunnen verblijven bij het open deuren beleid:

De kinderen kunnen tijdens het open deuren beleid, afhankelijk van de dag en de mogelijkheden, op de peutergroep, in de Huiskamer of buiten in de buitenspeelruimte verblijven.

Emotionele veiligheid waarborgen tijdens het open deuren beleid:

Tijdens het open deuren beleid is het van belang het welzijn van alle kinderen in de gaten te houden. Alle kinderen, ook de kinderen die op de eigen groep blijven spelen, dienen zich prettig te voelen bij het open deuren beleid. Zoals hierboven al beschreven staat kiest de pedagogisch medewerker heel bewust het open deuren beleid wel of niet aan te bieden. Een overweging het open deuren beleid niet aan te bieden is bijvoorbeeld als er wenkinderen zijn, die de overgang van thuis naar de opvang erg lastig vinden. Indien het open deuren beleid wordt aangeboden maar de pedagogisch medewerker merkt op dat de emotionele veiligheid van kinderen hierdoor minder gewaarborgd kan worden zal zij het open deuren beleid, in overleg met de pedagogisch medewerkers en de kinderen, vroegtijdig afbreken. Daarnaast wordt tijdens het open deuren beleid speelmateriaal aangeboden dat voor alle aanwezige kinderen op de groep veilig is.

3.1.3 Samenvoegen

Bij Kinderopvang Princenpark kan het voorkomen dat groepen samen worden gevoegd. Uitgangspunt is dat de stamgroep een vaste groep is, en welke beroepskrachten hierbij horen. Dit betekent dat het niet is toegestaan dagelijks te bepalen hoe de groepen worden ingedeeld aan de hand van het aantal aanwezige kinderen. Samenvoegen betekent tevens dat de gehele groep samenvoegen, en niet delen van de stamgroep.

Er zijn wettelijk toegestaan twee manieren om samen te voegen:

Structureel samenvoegen

Bij structureel samenvoegen wordt een ander samengestelde stamgroep gecreëerd, waardoor dit wel binnen de regelgeving kan plaatsvinden. Dit is wel toegestaan. Dit is bijvoorbeeld het geval als er op bepaalde dagen structureel minder kinderen worden geplaatst, en er sprake is van een minder aantal groepen dan op de overige dagen. Zo kan het zijn dat een kind als stamgroep de 'A' heeft, maar op woensdag minder kinderen geplaatst worden dat de stamgroep 'B' en de stamgroep 'A' samen één groep 'A-B' vormen. Dit betekent dat er een kind op een ander stamgroep wordt opgevangen. Ouders dienen een schriftelijke toestemming te geven indien er sprake is van structureel samenvoegen. Bij de

intake zal er schriftelijke toestemming worden gevraagd aan alle ouders voor het structureel samenvoegen. Voor het samenvoegen aan dagranden wordt geen schriftelijke toestemming gevraagd. De dagranden worden beschouwd als werkwijze, er wordt in de praktijk samengevoegd op de dagranden zoals beschreven in het pedagogisch beleidsplan. Ouders worden hier tevens van op de hoogte gesteld tijdens de intake.

Structureel samenvoegen bij Kinderopvang Princenpark:

Bij Kinderopvang Princenpark wordt op de volgende momenten structureel samengevoegd:

1. Bij start van de dag voegen wij van 6.00 tot 8.00 op de stamgroep de Vos samen. Om 8.00 uur gaan de kinderen naar de eigen stamgroep toe.
2. Aan het einde van de dag voegen wij samen vanaf 17:30 uur in de groepsruimte van de Vos.

Incidenteel samenvoegen bij Kinderopvang Princenpark:

Vanwege de flexibele opties naast de reguliere opvang kan het aantal kinderen dagelijks wisselen. Er mag niet dagelijks worden bepaald dat de stamgroep wordt opgeheven. Het is echter zowel op organisatorisch als pedagogisch vlak niet wenselijk als bij een zeer laag aantal kinderen in een groep toch verplicht in de eigen groep met de daarbij behorende beroepskracht moet worden verbleven. Hierdoor heeft Kinderopvang Princenpark de mogelijkheid in kaart te brengen op welke dagen er sprake is van zeer laag aantal kinderen. Aan de hand van deze inventarisatie zal Kinderopvang Princenpark in kaart brengen wanneer en op welke wijze de stamgroepen zullen samenvoegen. Tijdens een zeer lage bezetting (minder dan twee pedagogische medewerkers) worden alle kinderen opgevangen in de groepsruimte de kleine Muis of de Vos, afhankelijk van de leeftijd. Uiteraard wordt met het samenvoegen rekening gehouden met de emotionele veiligheid van de kinderen, zo wordt bij het samenvoegen gestreefd naar het inzetten van één vertrouwde pedagogisch medewerker van de groep.

De ouders worden door middel van een e-mail of App vooraf geïnformeerd welke stamgroepen worden samengevoegd, en in welke stamgroepsruimte de kinderen worden opgevangen en wanneer. Dit betekent dat de kinderen in een andere stamgroep dan de eigen stamgroep opgevangen kunnen worden. Ouders dienen voor de specifieke data dat er incidenteel wordt samengevoegd schriftelijke toestemming te geven.

Doordat ouders vooraf op de hoogte worden gesteld op welke wijze er wordt samengevoegd kunnen de ouders en pedagogisch medewerkers de kinderen voorbereiden op het samenvoegen.

3.2 Dagindeling

3.2.1 Dagindeling

Ritme biedt een gevoel van veiligheid, zekerheid en erkenning en maakt het mogelijk voorzichtig de wereld te leren kennen. Voor de opvoeding van kinderen, die in de allereerste plaats bezig zijn met groeien en ontwikkelen, is het ritmisch verloop zeer belangrijk. In een zorgvuldig ritmisch opgebouwde dagindeling kan een kind groeien en zich ontwikkelen zonder dat het extra energie kost. Wat ritmisch gebeurt, ondergaat het kind onbewust.

Een uitzondering op het vaste ritme in de dagindeling vormt de verzorging van de baby's. Voor baby's geldt het eigen eet- en slaapritme van het kind. Dit ritme gaat in de loop van de tijd steeds meer overeenkomen met het ritme van de oudere kinderen en zo komen de baby's automatisch steeds meer in het dagritme van de groep en als resultaat uiteindelijk meedraaien in de groep.

Er is een vast ritme in de dagindeling. Dagindeling:

06:00 – 09:00	Brengtijd in het algemeen
07:00 – 08:00	Ontbijt
08:30 – 09:30	Activiteit
09:30 – 10:30	Fruit eten/drinken Ochtendspel
10:30 – 11:30	Vrij spel binnen en/of buiten
11:30 – 12:15	Lunch
12:00 – 15:00	Rust- en slaaptijd
14:30 – 15:15	Cracker eten en (thee)drinken
15:15 – 16:15	Vrij spel binnen en/of buiten
16:00 – 19:00	Haaltijd in het algemeen
16:30 – 17:00	Avondmaaltijd
19:00 – 24:00	Slapen/haaltijd

3.2.3 Voedingsbeleid

Kinderopvang Princenpark vindt het belangrijk dat de kinderen gezonde voeding krijgen. De voeding van de kinderen is zoveel mogelijk biologisch.

Ook worden andere wensen gerespecteerd, bijvoorbeeld halal/koosjer en allergieën.

Baby's krijgen de kunstvoeding die ook thuis wordt gebruikt (door ouders zelf meegegeven). Indien de moeder borstvoeding wil geven, kan ze naar de opvang komen om dit rustig te doen. Ook kan afgekolfde moedermelk via een fles worden gegeven.

Wij geven de baby's de fles op schoot. Kinderen die zelfstandig kunnen zitten en eten gaan genieten van het sociale aspect door mee te eten aan tafel in de Huiskamer. Het kind krijgt dan de gelegenheid zelf van een bord te eten en uit een gewone beker te drinken.

Voedingsmiddelen en drankjes met suiker worden tot een minimum beperkt.

De kinderen drinken (fruit)water of (water)thee.

Als tussendoortje eten de kinderen soepstengels, rijstwafels, rozijntjes, komkommer, tomaatjes e.d. Voor (alternatieve) traktaties is overleg mogelijk met Kinderopvang Princenpark.

Een maaltijd is een rustpunt in de ochtend en in de middag en de dagelijkse herhaling ervan maakt het tot een sociaal samenzijn wat de eetlust opwekt. Zien eten doet eten!

3.3 Plaatsingsbeleid

Het eerste contact

Om een kind geplaatst te krijgen bij Kinderopvang Princenpark dienen de ouders een vrijblijvend en informatief gesprek aan te vragen om daarna de beslissing te nemen hun kind in te schrijven.

Het eerste contact tussen Kinderopvang Princenpark en de ouders, eventueel samen met het kind, vindt vrijblijvend plaats bij een informatief gesprek.

Na het invullen van het inschrijfformulier worden de ouders uitgenodigd voor een informatief gesprek en worden de opvangwensen (verzorging en opvoeding van het kind) en de plaatsingsmogelijkheden besproken.

Tijdens dit gesprek wordt een basis gelegd voor de vertrouwensrelatie tussen Kinderopvang Princenpark en de ouders.

Bij definitieve plaatsing wordt het kindje/te verwachten baby op de plaatsingslijst gezet.

Het koppelingsgesprek

In dit gesprek zal informatie betreffende het kind overgedragen worden of vragen beantwoord worden betreffende een nieuw kind. Op deze manier kan Kinderopvang Princenpark het kind al een beetje leren kennen. De ouders kunnen in dit gesprek hun vragen stellen over de opvang in de groep. Indien er speciale opvoedingswensen zijn van de ouders, kunnen zij die in dit gesprek kenbaar maken. Alle verkregen informatie over het kind wordt opgenomen in een map met kind gegevens. Ook de telefoonnummers waarop de ouders, thuis of op het werk bereikbaar zijn, worden in deze map opgenomen. De telefoonnummers (en ook noodnummers) zijn van belang om de ouders te kunnen bereiken indien de situatie dit vereist, overleg met hen te kunnen plegen, bijvoorbeeld in geval van ziekte van het kind.

Het evaluatiegesprek

Indien gewenst vindt er na drie maanden een evaluatiegesprek plaats om wederzijdse ervaringen uit te wisselen. De mentor signaleert en bespreekt.

Uiteraard kunnen de ouders en/of Kinderopvang Princenpark te allen tijde een oudergesprek aanvragen.

3.4 Diensten, extra dagen en ruildagen

3.4.1 Extra dagen en ruildagen

Het is bij Kinderopvang Princenpark mogelijk in dezelfde maand een ruildag of extra opvangdag af te nemen. Wanneer ouders een extra opvangdag of ruildag wensen dienen zij dit schriftelijk aan te vragen. Dit kan in het ouderportaal worden aangevraagd en is slechts mogelijk indien er ruimte is. Officiële feestdagen kunnen niet geruild worden.

3.4.2 Flexibele opvang

Wij bieden flexibele opvang en aan voor kinderen tussen de 0 en 4 jaar; wij bieden ruime openingstijden en vangen overdag, 's avonds en in het weekend op.

Vanaf 06:00 uur kunnen kinderen gebracht worden en tot 24:00 uur kunnen zij opgehaald worden van maandag t/m zondag. Dit is ideaal voor ouders die bijvoorbeeld in de zorg werken, waarbij zij wisselende diensten draaien.

Kinderen met een flexibel contract hoeven niet te worden toegewezen aan 1 vaste stamgroep, als ouders de aanvraag doen voor flexibele opvang, horen zij in welke groep hun kind wordt opgevangen op de desbetreffende dag en geven zij hier akkoord voor.

3.4.3 Opvang op vaste dagen.

Naast flexibele opvang bieden wij ook opvang aan op vaste dagen en vaste tijden. Deze kinderen worden in een vaste stamgroep geplaatst (zoals beschreven in het hoofdstuk stamgroepen).

Kinderopvang Princenpark biedt ook reguliere opvang aan in de vorm van dagdelen:

- 07:30 – 13:00 uur • 13:00 – 18:30 uur
- 18:30 – 24:00 uur

3.5 Openingstijden en sluitingsdagen

Kinderopvang Princenpark biedt 365 dagen per jaar flexibele kinderopvang. Ook op officiële feestdagen.

De dagopvang van Kinderopvang Princenpark vindt plaats van 06:00 uur – 24:00 uur op de locatie Princentuin 3. De reguliere dagopvang vindt plaats van maandag – vrijdag

3.6 Oudercommissie

Oudercommissie

De Wet kinderopvang geeft ouders het recht de kinderopvang te beïnvloeden op belangrijke beleidsonderwerpen. Hiervoor is er een oudercommissie: zij mogen gevraagd en ongevraagd advies geven over diverse onderwerpen binnen Kinderopvang Princenpark. Het reglement van de oudercommissie beschrijft de regelingen en afspraken waarbinnen de medezeggenschap bij Kinderopvang Princenpark uitgevoerd wordt, zoals bijvoorbeeld het uit te voeren beleid. De oudercommissie bepaalt zelf haar werkwijze en taakverdeling en legt dat vast in een huishoudelijk reglement.

De oudercommissie heeft als doel de belangen van de kinderen en de ouders van Kinderopvang Princenpark waar de oudercommissie aan verbonden, is zo goed mogelijk te behartigen en de ouders te vertegenwoordigen. De oudercommissie bevordert goede en heldere informatie aan ouders, de betrokkenheid van ouders bij de kinderopvang en fungeert als aanspreekpunt voor ouders met klachten en informeert hen zo nodig over de klachtenregeling.

De Oudercommissie stuurt jaarlijks de evaluatieformulieren die door de ouders worden ingevuld. De uitkomsten worden in een gezamenlijke vergadering besproken met de houder, Annemarie Priem. Mocht u als ouder vragen hebben of bepaalde zaken aan de orde willen stellen aan de oudercommissie, dan kunt u contact opnemen met hen.

Ouderraadpleging

Op het moment dat er op een kinderopvanglocatie onvoldoende leden zijn een oudercommissie tot stand te brengen kan er gebruik gemaakt worden van ouderraadpleging. Deze alternatieve vorm van oudercommissie is alleen mogelijk op locaties met minder dan 50 kinderen. In de praktijk zal dat betekenen dat er jaarlijks een ouderavond wordt georganiseerd. Gedurende deze avond worden ouders geïnformeerd over de gang van zaken van het kinderdagverblijf, kunnen ouders tips en ideeën aandragen, wordt het beleid waar nodig aangepast. Daarnaast worden alle ouders op de hoogte gesteld van de veranderingen door middel van een nieuwsbrief, hierbij wordt specifiek gevraagd voor advies en feedback. De ouders krijgen twee weken de tijd te reageren alvorens het beleid definitief wordt gemaakt.

3.7 Klachtenregeling

In het kader van de wet kinderopvang is er een interne klachtenregeling opgesteld voor Kinderopvang Princenpark.

Ondanks de goede zorgen en de hoge kwaliteit die Kinderopvang Princenpark nastreeft kan er in de samenwerking tussen ouders, kinderen en pedagogisch medewerkers een klacht ontstaan. Kinderopvang Princenpark neemt klachten serieus en ziet de klacht als een moment om van te leren en te groeien. Om op deze wijze de kwaliteit van de kinderopvang nog verder te verhogen.

Kinderopvang Princenpark onderscheidt twee soorten officiële klachtenregelingen:

- **Interne klachtenregeling:** Bij voorkeur maken ouders/verzorgers een klacht eerst bespreekbaar bij de directe betrokkenen. Mocht dit niet leiden tot een bevredigende oplossing dan kan er een officiële klacht worden ingediend. Dit kan door middel van het invullen van het verbeterformulier, wat aanwezig is op de locatie. Hierop kunt u zo duidelijk en uitgebreid mogelijk uw klacht of verbeterpunt omschrijven.

Deze officiële klacht dient schriftelijk kenbaar gemaakt te worden bij de houder. De houder zal de klacht in behandeling nemen, mocht de klacht een vermoeden van kindermishandeling betreffen dan treedt de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling in werking. De interne klachtenprocedure wordt daarmee afgesloten. Nadat de klacht in behandeling is genomen zal de houder contact opnemen met de betrokkene (dit gebeurt bij voorkeur binnen een termijn van twee weken) en eventueel de oudercommissie bij de klachtenprocedure te betrekken. Binnen ten minste 6 weken na het indienen van de klacht, zal een schriftelijke en gemotiveerde oordeel, inclusief concrete termijnen waarbinnen eventuele maatregelen zullen worden gerealiseerd, verstuurd worden naar de ouder. Voor meer informatie over de interne klachtenregeling kunt u kijken in de interne klachtenregeling die op locatie inzichtelijk is.

- **Externe klachtenregeling:** Mocht interne klachtafhandeling niet leiden tot een bevredigende oplossing dan staat ouders de weg vrij naar informatie, advies en mediation bij de geschillencommissie, gevestigd in Den Haag. Of het aanmelden van het geschil bij de Geschillencommissie www.degeschillencommissie.nl.

In sommige gevallen is het van belang de klacht rechtstreeks in te dienen bij de Geschillencommissie:

- De kinderopvangorganisatie niet binnen 6 weken heeft gereageerd op de schriftelijke klacht.
- De ouders en de kinderopvangorganisatie het niet binnen 6 weken eens zijn geworden over de afhandeling van een klacht.
- De kinderopvangorganisatie geen adequate klachtenregeling heeft.

In uitzondering op het bovenstaande mogen ouders meteen een geschil indienen bij de Geschillencommissie Kinderopvang als in redelijkheid niet van ouders kan worden verlangd dat zij onder de gegeven omstandigheden een klacht indienen bij de kinderopvangorganisatie.

Dit kan zijn bijvoorbeeld bij klachten over intimidatie of wanneer ouders bang zijn dat het voorleggen van hun klacht vervelende consequenties kan hebben.

De Geschillencommissie beoordeelt in individuele gevallen of aan de voorwaarden hiervoor wordt voldaan.

Hoofdstuk 4: Wet Kinderopvang

4.1 Drie-uurs regeling

Kinderopvang Princenpark maakt gebruik van de ‘drie-uursregeling’, wat wettelijk is toegestaan omdat we langer dan 10 uur achtereenvolgend geopend zijn. Dit betekent dat er maximaal drie uur per dag mag worden afgeweken van de beroepskracht-kindratio (BKR). Hierbij gelden de volgende voorwaarden:

- Minimaal de helft van het aantal benodigde pedagogisch medewerkers moeten tijdens de afwijking aanwezig zijn.
- In de kindplanning wordt bijgehouden wanneer kinderen binnenkomen en wanneer zij naar huis gaan, zodat we inzichtelijk hebben wanneer we van de BKR afwijken. Als blijkt dat er toch op andere tijden wordt afgeweken of dat er langer afgeweken wordt dan is toegestaan, dan passen we het rooster incidenteel of structureel aan.
- Op het moment dat de drie-uursregeling van kracht is en er maar één pedagogisch medewerker op de groep aanwezig is, moet er altijd een tweede volwassene in het pand aanwezig zijn.

Kinderopvang Princenpark hanteert onderstaande algemene kaders met betrekking tot de inzet van haar personeel en de BKR:

Groep	Aantal beroepskrachten	Personeelsdiensten	Pauzetijden	Structureel samenvoegen
-------	------------------------	--------------------	-------------	-------------------------

De kleine muis	1 – 2 – 3	Tussen dienst: 08:00 – 17:30	Tussen dienst: 12:00 – 14:00	Ochtend: De Kleine Muis voegt van 06:00 tot 09:00 uur samen met De Vos op De Vos. Pauzes: De Kleine Muis voegt van 12:00 tot 14:00 samen met De Vos op De Kleine Muis. Middag: De Kleine Muis voegt van 17:30 tot 24:00 uur samen met De Vos op De Vos.
De Vos	1 – 2 – 3	Tussen dienst: 08:00 – 17:30	Tussen dienst: 12:00 – 14:00	Ochtend: De Vos voegt van 06:00 tot 09:00 samen met De Kleine Muis op De Vos. Pauzes: De Vos voegt van 12:00 tot 14:00 samen met De Kleine Muis op De Kleine Muis. Middag: De Vos voegt van 17:30 tot 24:00 uur samen met De Kleine Muis op De Vos.

Afhankelijk van het kind-ratio begint iemand van de tussendienst eerder dan het aangegeven tijdstip en de samenvoegingen zijn afhankelijk van de samenstelling van de groep.

Er zijn diverse situaties waarin kan worden afgeweken van de BKR, waarbij Kinderopvang Princenpark de volgende pedagogische afwegingen maakt:

- Aan de randen van de dag. Aan het begin en einde van de dag zijn er minder kinderen op de groep aanwezig. Met minder kinderen op de groep kan de pedagogisch medewerker beter opletten, de kinderen snel helpen wanneer nodig en sneller ingrijpen als er gevaarlijke situaties ontstaan. Daarnaast is er altijd een medewerker op kantoor aanwezig, om bij te springen zodra er tijdens de afwijking aan de dagranden hulp nodig is op de groep.
- Tijdens de pauzes. Tijdens de middagpauze gaan sommige kinderen slapen en blijft een kleine groep kinderen wakker. Slapende kinderen hebben over het algemeen minder directe aandacht nodig, waardoor het veilig is dat medewerkers om beurten met pauze te gaan. De pauzes vinden plaats in het tijdsframe tussen 12:00 en 14:00 uur en worden genomen als de (pedagogische) situatie op de groep dit toelaat. Een medewerker is op kantoor aanwezig om bij te springen indien er tijdens pauzetijden hulp nodig is op de groep.

Tijdens bovenstaande situaties waarin wordt afgeweken van de BKR en de drie-uursregeling intreedt, is het extra belangrijk de kinderen op de groep de beste mogelijke zorg en begeleiding te blijven bieden, met hierbij aandacht voor de individuele behoeften en ontwikkeling.

Kinderopvang Princenpark doet dit op de volgende manieren:

- De pedagogisch medewerker die op de groep blijft, observeert de kinderen nauwlettend. Zij speelt in op de individuele behoeften van het kind en waarborgt op deze manier de emotionele veiligheid en de stabiliteit op de groep.
- De pedagogisch medewerker geeft haar collega een goede overdracht op het moment dat zij met pauze gaat of wanneer zij klaar is met haar dienst. Op die manier worden individuele behoeften en eventuele bijzonderheden van de kinderen met elkaar afgestemd.
- De pedagogisch medewerker geeft tijdens de afwijking van het kindratio haar volle aandacht aan de kinderen. Praktische taken, zoals schoonmaak- en administratieve werkzaamheden, worden hervat op het moment dat er niet meer wordt afgeweken van de BKR.

Ouders/verzorgers worden geïnformeerd over afwijking van het kindratio doordat het in het pedagogisch beleidsplan opgenomen is.

4.2 Inzet stagiaires en vrijwilligers

4.2.1 Stagiaires

De stagiaire is bij ons om zichzelf verder te ontwikkelen als pedagogisch medewerker. De taken die een stagiaire kan uitvoeren:

- Pedagogisch medewerker ondersteunen tijdens activiteiten
- Activiteit aanbieden met ondersteuning van de pedagogisch medewerker
- Begeleiden van ontwikkeling
- Observeren van kinderen (in samenwerking met de mentor van het kind)
  - Begeleiden tijdens eet-en drinkmomenten
  - Uitvoeren van huishoudelijke taken
- Begeleiden van kinderen tijdens vrij spel momenten

De taken van de stagiaires verschillen per stagiaire, leerjaar en opleiding. Zo worden er twee verschillende stagiaires onderscheiden:

BBL-stagiaires en derde leerweg studenten: een BBL stagiaire of derde leerweg student volgt een werken-en leren opleiding. Een derde leerweg opleiding kent geen vaste uren zoals een BBL of BOL stage, hierdoor is het dus flexibel en zeer geschikt voor mensen met andere bezigheden (baan, gezin). Derde leerweg opleidingen vallen net als andere mbo-opleidingen onder de Wet Educatie beroepsonderwijs en voldoet dus aan dezelfde strenge kwaliteitseisen. Bij deze vormen van opleidingen mag de stagiaire worden ingezet als een formatieve pedagogisch medewerker. Afhankelijk van de fase van haar opleiding, toets uitslagen en beoordeling van de praktijkbegeleider, is deze inzetbaarheid van 0 tot 100%.

Wij dragen ervoor zorg dat er niet meer dan 50% van de personele bezetting uit BBL-ers bestaat gedurende de dag.

De BBL of derde leerweg student heeft een arbeidscontract van minimaal 20 uur bij Kinderopvang Princenpark, indien zij formatief wordt ingezet. Indien een BBL-stagiaire of derde leerweg student formatief wordt ingezet zal er te allen tijde een inzetbaarheid verslag worden opgesteld waarin is beschreven voor hoeveel procent de stagiaire formatief ingezet kan worden alsmede de reden van deze conclusie.

Binnen Kinderopvang Princenpark wordt een BBL-er die deels formatief wordt ingezet op de volgende wijze: de formatieve inzetbaarheid wordt op basis van uren berekend. Bijvoorbeeld: indien zij voor 50% inzetbaar is wordt zij de helft van de tijd formatief ingezet als pedagogisch medewerker en de andere 50% van de tijd boventallig ingezet als stagiaire.

Een BBL-er voert de volgende taken uit:

Alle leerjaren en inzetpercentage

o Het ophalen van kinderen

o Activiteit aanbieden (met ondersteuning van de pedagogisch medewerker) o Ontwikkeling stimuleren

o Observeren van kinderen (in samenwerking met de mentor van het kind) o Begeleiden tijdens eet-en drink momenten

o Uitvoeren van verzorgingsmomenten: verschonen, toiletbegeleiding, flesje geven

o Uitvoeren van huishoudelijke taken

o Indien noodzakelijk begeleiden van kinderen tijdens vrij spel momenten

Laatste leerjaar of bij inzetbaarheidspercentage boven de 50%

o Aanbieden van een workshop reeks of activiteit

o Deelnemen aan oudergesprekken en kinderen observeren

o Overdracht aan ouder geven aan het einde van de dag

o Oudergesprekken en kinderen observeren

o Het opstellen van een handelingsplan m.b.t. een kind

Laatste leerjaar of bij inzetbaarheidspercentage van 100%

o De BBL-stagiaire functioneert als volledig pedagogisch medewerker en voert tevens gelijkwaardige taken uit. Indien noodzakelijk worden taken begeleid en ondersteund door collega's. De BBL-er zal echter niet als vast gezicht worden aangewezen. Daarnaast voert zij mentortaken alleen uit met controle van een collega.

- **Bol- stagiaires:** Naast BBL-studenten kunnen er tevens BOL-studenten stagelopen bij Kinderopvang Princenpark. Zij volgen een beroeps opleidende leerweg, waarbij zij stagelopen. Deze stagiaires staan boventallig ingezet, dit betekent dat zij niet de eindverantwoordelijke zijn voor het welzijn van de kinderen. Bij Kinderopvang Princenpark worden stagiaires niet standaard formatief ingezet. Per groep is maximaal 1 stagiaire per dag aanwezig.

Een Bol- stagiaire (na afronding) bevoegdheid geven tot het werken als pedagogisch medewerker. Als dat het geval is mag de stagiaire informatief ingezet worden in de volgende situaties:

- Als een pedagogisch medewerker ziek is
- Tijdens schoolvakanties van de stagiaire

Voor deze inzet moet de stagiaire een arbeidsovereenkomst tekenen.

Er gelden een aantal regels:

- Een Bol-stagiaire mag nooit alleen op de groep staan behalve tijdens pauzes •
Een 1^e jaars Bol-stagiaire mag niet ingezet worden

Wij dragen er zorg voor dat er niet meer dan 33% van de personele bezetting uit Bol-studenten bestaat gedurende de dag. Bijvoorbeeld: gedurende de dag hebben wij 6 beroepskrachten nodig om aan de BKR te voldoen. Dan mogen maximaal 2 van de 6 beroepskrachten formatief ingezette Bol stagiaires zijn.

Bij kinderopvang Kinderopvang Princenpark houden wij ons aan onderstaand richtlijnen zoals vastgesteld in de cao-kinderopvang met betrekking tot derde leerweg studenten en BBL-stagiaires:

Inzetbaarheid en salariering studenten mbo en HBO Opleidingsfase	Formatieve inzetbaarheid	Wijze van vaststelling opleidingsfase	Wijze van vaststelling formatieve inzetbaarheid
Fase 1: overeenkomstig eerste leerjaar PW-3/ GMP-4/duale Hbostudent	Oplopend van 0 naar 100%	* Conform de leerjaren en voortgang ingeval van een normatieve opleidingsduur van 3 jaar; * In geval van een andere opleidingsduur, zoals bij een HBO bachelor of Associate Degree of een MBO derde leerweg (OVO) worden de fase en ingangsdatum ervan bepaald op basis van informatie van de opleiding.	De werkgever stelt de formatieve inzetbaarheid in fase 1 en fase 2 vast op basis van informatie van de opleidings- en praktijk begeleider en legt deze schriftelijk vast.
Fase 2: overeenkomstig tweede leerjaar PW3/GPM-4/duale HBOstudent			
Fase 3: overeenkomstig derde leerjaar PW-3/GPM-4/duale HBO-student	100%		

Fase 4: Diploma PW-3 of Vierde jaar GPM4/duale HBO- student	100%	N.v.t.	N.v.t.
---	------	--------	--------

De begeleiding van de stagiaires wordt gedaan door de pedagogisch medewerker van de groep in samenwerking met de houder. Maandelijks vindt er een POP-gesprek plaats tussen de pedagogisch medewerker en de stagiaire. In dit gesprek wordt over het functioneren van de stagiaire gesproken, waar de stagiaire nog in kan groeien, alsmede waar de stagiaire zelf nog in wil groeien. Daarnaast wordt besproken welke opdrachten de stagiaire nog dient te maken. Indien de stagiaire goed presteert dan kan ervoor worden gekozen om eens in de twee maanden een POP-gesprek te voeren. Periodiek (afhankelijk van de opleidingsinstelling) is er een gesprek tussen de pedagogisch medewerker en de stagebegeleider van school omtrent de ontwikkeling van de stagiaire. De pedagogisch medewerker kan ondersteuning bij de begeleiding van de stagiaire vragen indien de gesprekken stroef verlopen of er bijvoorbeeld over disfunctioneren gesproken moet worden.

4.2.2 Vrijwilligers

Kinderopvang Princenpark flexibele kinderopvang Princenhage maakt gebruik van vrijwilligers. Hierbij worden de volgende regels gehanteerd.

De vrijwilliger draagt nooit verantwoordelijkheid voor de kinderen.

De verantwoordelijkheid ligt te allen tijde bij de pedagogisch medewerkers van desbetreffende groep.

De vrijwilliger staat altijd boventallig en wordt niet meegenomen in de BKR. De vrijwilliger heeft een goedgekeurd VOG.

De vrijwilliger heeft geen verzorgende taken, ondersteunt bij het fruitmoment, buiten spelen, de lunch en het crackermoment.

De vrijwilliger staat vrijwillig op de groep of neemt deel aan uitstapjes.

De vrijwilliger krijgt geen privégegevens van personeel, kinderen of ouders.

De vrijwilliger spreekt Nederlands.

De pedagogisch medewerker heeft geen contact met de ouder(s).

Afhankelijk van de vaardigheden van de vrijwilliger mag de vrijwilliger contact met de ouder(s) hebben. De verantwoordelijkheid blijft te allen tijde bij de pedagogisch medewerkers van desbetreffende groep.

Vrijwilligers worden door de pedagogisch medewerker(s) in samenwerking met de houder begeleid in het uitvoeren van hun werkzaamheden zolang dit noodzakelijk is. Dit ter beoordeling aan de pedagogisch medewerker(s) en de houder.

4.3 Personeel en ondersteuning andere volwassenen

4.3.1 Pedagogisch medewerkers

Alle pedagogisch medewerkers beschikken over een diploma conform de CAO kinderopvang of zijn BBL- stagiaires die formatief worden ingezet volgens de wet- en regelgeving. Het is tevens belangrijk dat de medewerker de visie van Kinderopvang Princenpark onderschrijft en bereid is de noodzakelijke geachte bijscholing te volgen.

Ook is het noodzakelijk dat alle medewerkers het kinder-EHBO-certificaat hebben behaald en jaarlijks op herhaling gaan. Op de locatie is er altijd iemand met een BHV-certificaat aanwezig. De pedagogisch medewerkers zijn gekoppeld in het personen register kinderopvang en worden daardoor continue gescreend.

4.3.2 Externe adviseur

Kinderopvang Princenpark werkt samen met een externe adviseur om de kwaliteit van het kinderdagverblijf te waarborgen, maar tevens ook te verbeteren daar waar nodig. De externe adviseur is samen met de houder verantwoordelijk voor het opstellen van het beleid en de implementatie daarvan. De externe adviseur adviseert, ondersteunt en begeleidt de houder daar waar nodig is. Als laatste biedt de externe adviseur eventuele bijscholing, workshops en studiedagen aan.

4.3.3 Beleidsmedewerker en coach

Kinderopvang Princenpark acht het van groot belang dat er sprake is van een goede pedagogisch kwaliteit binnen de kinderopvang en werkt om deze reden met een pedagogisch beleidsmedewerker en pedagogisch coach, die verantwoordelijk zijn voor het schrijven van het pedagogisch beleidsplan en de begeleiding van de pedagogisch medewerkers. De houder fungeert zelf als beleidsmedewerker en de pedagogisch coach is extern.

Om de pedagogische kwaliteit bij Kinderopvang Princenpark te kunnen waarborgen, bezoekt de externe pedagogisch coach periodiek Kinderopvang Princenpark. Daarnaast is er een interne pedagogisch coach en kijkt mee op verschillende fronten van de pedagogisch kwaliteit. Zo wordt er aandacht besteed aan het pedagogisch beleidsplan en het implementeren hiervan, het in kaart brengen en monitoren van het pedagogisch handelen door middel van (video)observaties en POP gesprekken, en het aanbieden van workshops die aansluiten op de inzichten uit de observaties.

Daarnaast is er aandacht voor de zorg- en opvoedvragen die onder de pedagogisch medewerkers spelen binnen een intervisiebijeenkomst en wordt er aandacht besteed aan de kwaliteit van de leeromgeving en de ontwikkelingsstimulering binnen activiteiten. Beiden zijn gediplomeerd conform de CAO kinderopvang. Meer informatie kunt u lezen in ons coachplan.

4.3.4 Houder/leidinggevende

De leidinggevende functie in het primair proces met een operationeel karakter. Onder operationeel karakter wordt in dit verband verstaan dat de houder zorgt voor het realiseren en aansturen van de uitvoering van de werkplannen en dagelijks leiding geeft aan de pedagogisch medewerkers. De houder geeft leiding aan de pedagogisch medewerkers en eventuele stagiaires, die zorg draagt voor de dagelijkse opvang, ontwikkeling en verzorging van een groep kinderen bij Kinderopvang Princenpark. De houder is verantwoordelijk voor de uitvoering en realisatie van het tactische en operationele beleid.

Medewerkers aansturen Geeft leiding aan medewerkers door de kwaliteit en kwantiteit van de uitvoering van de dagelijkse werkzaamheden te controleren en coördineren en medewerkers te begeleiden, instrueren, coachen en motiveren, waar nodig. Heeft een begeleidende taak ten aanzien van de pedagogisch medewerkers bij de uitvoering van hun dagelijkse werkzaamheden en houdt daartoe periodiek kinder- en/of werkbesprekingen. Daarnaast draait de houder regelmatig mee op de groep, waardoor zij de pedagogisch medewerkers, kinderen en ouders goed kent. Hierbij kan zij nog beter coachen, begeleiden en aansturen.

Informatie uitwisselen met ouders Door het mede voeren van intakegesprekken, daarnaast is de houder het eerste aanspreekpunt indien een ouders inhoudelijk vragen heeft over de opvang.

Als laatste is de houder het aanspreekpunt voor ouders met betrekking tot klachten alsmede het eerste aanspreekpunt voor de oudercommissie.

4.3.5 Groepshulp

De groepshulp werkt groeps-ondersteunend door het uitvoeren van algemeen verzorgende taken en/of licht huishoudelijke werkzaamheden.

De groepshulp voert onder begeleiding van de pedagogisch medewerker licht verzorgende werkzaamheden uit, zoals het kinderen eten geven, verschonen e.d.

Voert licht huishoudelijke werkzaamheden uit ter ondersteuning van de pedagogisch medewerkers.

Houdt samen met de pedagogisch medewerker(s) toezicht op (buiten-)activiteiten. Begeleidt samen met de pedagogisch medewerker(s) kinderen tijdens uitstapjes buiten het kindercentrum.

De groepshulp neemt gebruikelijk deel aan werkoverleg.

De groepshulp is in het bezit van een VOG en staat altijd boventallig en wordt niet meegenomen in de BKR.

4.4 Beroepskracht kind- ratio

De Pedagogisch medewerker-Kind-Ratio betreft de verhouding tussen het aantal pedagogisch medewerkers dat ten minste ingezet moet worden bij een bepaald aantal gelijktijdig aanwezige kinderen in een bepaalde leeftijdsgroep. Deze ratio is vastgelegd in de Regeling kwaliteit kinderopvang en peuterspeelzalen.

Voor het bepalen van de PKR maken wij altijd gebruik van de online rekentool (<http://1ratio.nl>). Aan de hand hiervan wordt een dienstrooster opgesteld, zodat er altijd voldoende pedagogisch medewerker op de groep aanwezig zijn.

Bij een volledige bezetting ziet het beroepskracht kind ratio er als volgt uit bij Kinderopvang Princenpark:

Groep:	Maximum aantal kinderen	Aantal beroepskrachten
0-2 jaar	12	3-4
1-4 jaar	16	3

4.5 Beleid Veiligheid en gezondheid

Veiligheid en hygiëne is zeer belangrijk binnen de kinderopvang. Kinderen moeten veilig en hygiënisch hun tijd kunnen doorbrengen, zonder groot gevaar te lopen op ongelukken, ziektes of ander letsel ten gevolge van een onveilige en onhygiënische kinderopvangorganisatie. Om de veiligheid en gezondheid van de kinderen te waarborgen, wordt er gewerkt met een beleid veiligheid en gezondheid, waarin richtlijnen zijn opgenomen hoe er zorg wordt gedragen voor een veilige en gezonde kinderopvang. Wij vinden het hierbij van belang dat kinderen zelf leren omgaan met kleine risico's en gedragsregels aanleren om kans op ongevallen te minimaliseren. Voor sommige risico's is het maken van gedragsregels met kinderen niet voldoende om het risico te minimaliseren, bij deze risico's zijn er werkafspraken met de pedagogisch medewerkers gemaakt en indien nodig aanpassingen in het pand gemaakt. Meer informatie over de werkwijze omtrent veiligheid en gezondheid kunt u vinden op de locatie.

4.5.1 Vier ogen principe

Vanuit de Wet Kinderopvang wordt verplicht gesteld dat er tijdens openingstijden van de kinderopvang ten allen tijden moet worden voldaan aan het vierogenprincipe. Het vierogenprincipe betekent dat een beroepskracht of de beroepskracht in opleiding de werkzaamheden uitsluitend kan verrichten, terwijl de medewerker gezien of gehoord kan worden door een andere volwassene. U kunt bij een andere volwassene denken aan een collega- pedagogisch medewerker, stagiaire (18+), kantoor medewerker of vrijwilliger. Door te werken met het vierogenprincipe wordt het risico op grensoverschrijdend gedrag geminimaliseerd.

Wij hechten zeer veel belang aan de veiligheid van de kinderen. Voor grensoverschrijdend gedrag is dan ook geen ruimte binnen onze organisatie. Om deze reden werken wij dagelijks met het vierogenprincipe. Zo lopen de pedagogisch medewerkers en de houder regelmatig onverwacht bij elkaar binnen. Hoe het vier ogen principe verder vorm is gegeven kunt u lezen in het beleid veiligheid en gezondheid.

4.5.2 Achterwachtregeling

Indien er slechts één pedagogisch medewerker wordt ingezet in overeenstemming met het BKR, dient er te allen tijde een achterwacht beschikbaar te zijn. Deze persoon moet bij calamiteiten binnen 15 minuten bij de kinderopvang kunnen zijn. Deze persoon is tijdens de opvangtijden waarbij een pedagogisch medewerker alleen staat, altijd telefonisch bereikbaar.

Het telefoonnummer van de achterwacht is bekend in de groepsapp van Team The Nanny.

4.5.3 Meldcode Kindermishandeling

De meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling is een overzichtelijk vijfstappenplan, waarin staat wat Kinderopvang Princenpark als professional het beste kan doen als er vermoedens zijn van huiselijk geweld of kindermishandeling.

De vijf stappen van het basismodel meldcode in het kort:

1. In kaart brengen van signalen
2. Collegiale consultatie en zo nodig raadplegen van Veilig Thuis
3. Gesprek met de cliënt
4. Wegen van het geweld of de kindermishandeling: inschatten risico, aard en ernst van het geweld
5. Beslissen: hulp organiseren of melden

De Meldcode is geïmplementeerd binnen de gehele organisatie.

De gepersonaliseerde meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling is als bijlage bijgevoegd aan het Veiligheid en Gezondheidsbeleid.

De pedagogisch medewerkers worden daarnaast jaarlijks (bij)geschoold in hun kennis over het signaleren van en over kindermishandeling.